Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
MAJER FOLKSBLAT
פרייז 15 גראשען
היינט 8 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

№ 260 | Łódź, Poniedziałek, 12 Listopada 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, ה׳ כסלו תרצ״ה | № 260

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

גריכענלאנד לאזט נישט אריין קיין יודען

שטרענגע פעראָרדענונג פון גריכישען אויסערן-מיניסטעריום

סאלאניקי, 11 (יט״א טעלעגראפיש)

אלע גריכישע קאנסולאטען אין אויסלאנד האבען בעקומען א בעפעהל פון גריכישען אויסערן מיניסטעריום, אז אויב א יוד וועט וועלען בעקומען א וויזע קיין גריכענלאנד מוז מען דערויף האבען א ספעציעלע ערלויבניש פון גריכישען אויסערן-מיניסטעריום, איצט ווערען שוין נישט אריינגעלאזען קיין גריכענלאנד קיין יודען, הגם זיי האבען נאך וויזעס פון פריהער.

די דאזיגע אויפרעגונג האט ארויסגערופען א גרויסע צורודערונג אין די סוחרישע קרייזען.

יאהר-טאג פון געשלאסענעם וואפענשטילשטאנד

פאריז, 11. (ספ. טעל.) היינט זענען אין פאריז פארגעקומען גרויסע פייערונגען אין צוזאמענהאנג מיט'ן יאהר-טאג פון געשלאסענעם וואפענשטילשטאנד.

גרויסע באלפור-פערזאמלונג אין ניו-יארק

ניו-יארק, 11. (יט״א טעלעגראפיש) דא איז פארגעקומען א גרויסע פערזאמלונג צום יאהר-טאג פון דער באלפור-דעקלאראציע און א צווייטע טרויער-פערזאמלונג נאכ'ן פערשטארבענעם באראן ראטשילד.

ערקלעהרונג פון אנ'ענגלישען מיניסטער

וועגען מינדערהייטס-טראקטאט

לאנדאן, 11. (ספ. טעל.) דער ענגלישער מיניסטער אידען האט אויף אנ'אינטערפעלאציע אין ענגלישען פארלאמענט ערקלערט, אז פוילען איז ווייטער פערבונדען מיט'ן ארטיקעל 93 פון ווערסאלער טראקטאט און דעם אפמאך צווישען אמעריקע, ענגלאנד, פראנקרייך, איטאליען, יאפאן און פוילען וועגען די פערפליכטונגען מכח די נאציאנאלע מינדערהייטען.

ארעסטירט א סאציאליסטישען רעדאקטאר אין דאנציג

אוז ארויסגעשיקט איהם קיין דייטשלאנד

דאנציג, 11. (ספ. טעל.) די פאליציי האט בעטעטען אדורכגעפיהרט א רעוויזיע אין די וואוינונגען פון די רעדאקטארען פון דער סאציאליסטישער „דאנציגער פאלקס-שטימע" הירשפעלד און ברוס.

הירשפעלד אלס דייטשער בירגער איז נאך דער רעוויזיע ארעסטירט געווארען און שבת נאכמיטאג איבערגעשיקט געווארען קיין דייטשלאנד אלס „לעסטיגער אויסלענדער".

אינטערעסאנטער דיאלאג צווישען דעפ. וועדזשוואוד און דעם קאלאניאל-מיניסטער בנוגע דעם לעגיסלאטיוו-ראט

לאנדאן, (יט״א) דעפ. וועדזשוואוד האט אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט נאכאמאל אינטערפעלירט דעם קאלאניאל-מיניסטער צי ווערט געפלאנט צו צאהלען בעהאלטען אדער דיעטען די מיטגלידער פון פראיעקטירטען לעגיסלאטיוו-ראט אין ארץ-ישראל.

ווען דער קאלאניאל-מיניסטער האט געענטפערט, אז ער קען וועגען דעם ענין נישט געבען קיין שום אויפקלערונגען, האט דעפ. וועדזשוואוד ווידער געפרעגט:

„צי בעדייט דאס, אז דער מיניסטער האט נאך נישט אונטערזוכט די פראגע אדער, אז איהם איז נישט געלונגען צו געפינען יודען, וועלכע זאלען זיין גרייט אנצונעהמען מאנדאטען אהן א געהאלט?

סער פיליפ קאנליף-ליסטער האט געענטפערט: מען דארף זיין ענוו, אזוי פערשטעהען, ווי איך האב געזאגט.

די עקזיסטענץ פון די יודישע הויזירער אין אויבערשלעזיע אין געפאהר

קאטאוויץ, (יט״א) די יודישע הויזירער אין אויבערשלעזיען זענען ערנסט בעאומרוהיגט צוליב דער געפאהר פון פערלירען יעדע עקזיסטענץ-מעגליכקייט מיט'ן אנהויב פון יאהר 1935.

טראצדעם, וואס די אויבערשלעזישע וואיעוואדשאפט האט ערלויבט די יודען צו האנדלען אויף דעם שטח פון דער גאנצער וואיעוואדשאפט, ערלויבט מען אבער נישט די יודישע הויזירער אין 3 פאוויאטען, שוויענטאכלאוויץ, ביעלסקא און טארנאווסקא גורא – אויסצואיבען זייער בערוף.

כדי צו בערעכטיגען די דאזיגע פראקטיק, האט מען אויסגעזוכט עפעס אנ'אלט דייטש געזעץ, וואס גיט די סטאראסטוועס דאס רעכט צו פערלאנגען פון די געמיינדעס צו פערבאטען דעם הויזירער-האנדעל אויף זייער שטח.

די פאליציי-ארגאנען פערלאנגען אין די דאזיגע פאוויאטען פון די הויזירער ספעציעלע האנדעלס-ערלויבנישען, וועלכע ווערען אבער דורך די סטאראסטוועס נישט ארויסגעגעבען.

אויף דעם לעצטען צוזאמענפאהר פון די געמיינדע-פארשטעהער אין אויבערשלעזיען זאל מען האבען אנגענומען א בעשלוס וועגען פערבאטען בכלל דעם הויזירער-האנדעל פון דעם יאהר 1935.

אויב דער דאזיגער בעשלוס זאל פערווירקליכט ווערען, וועלען א פאר טויזענד יודישע הענדלער פערלירען זייער שווער שטיקעל ברויט.

2 צוזאמענפאהרען פון קאמענדאנטען

פון ביתר און ברית הקנאים

ווארשא, 11. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט האט זיך אין ווארשע געעפענט דער צוזאמענפאהר פון די קאמענדאנטען פון ביה״ר, ס'זענען געקומען 86 דעלעגאטען, דעם צוזאמענפאהר האט געעפענט דער קאמענדאנט אייזיק רעמבא, דאן האט גערעדט דער פיהרער פראפעס, גלייכצייטיג האט זיך געעפענט דער צוזאמענפאהר פון די קאמענדאנטען פון ברית הקנאים (יודענשטאט-פארטיי).

דעמאנסטראציעס אין פראנקרייך

צוזאמענשטויסען צווישען אנהענגער פון לינקע און רעכטע

פאריז, 11 (ספ. טעל.)

אין ליל איז בעת א מאניפעסטאציע פון סאציאליסטיש-קאמוניסטישען פראנט געקומען צו א צוזאמענשטויס מיט די מיטגלידער פון די רעכטע ארגאניזאציעס. ס'זענען פערהאן עטליכע פערוואונדעטע.

אין פאריז זענען פארגעקומען גרויסע מאניפעסטאציעס פאר'ן הויז וואו ס'וואוינט דומערג. דומערג האט זיך עטליכע מאל בעוויזען אויפ'ן באלקאן.

אין פאריז אויפ'ן באסטיל-פלאץ האבען מאניפעסטירט די קאמבאטאנטען, ס'איז געקומען צו צוזאמענשטויסען מיט די לינקע. די פאליציי האט ליקווידירט די געשעהענישען.

אקציע פון די פריזיער-מייסטער

צו קענען ארבייטען עטליכע שעה אום זונטאג

ווארשא, 11 (טעלעפאניש)

היינט זענען קיין ווארשא געקומען דעלעגאטען פון אלע יודישע פריזיער-צעכען אין גאנץ פוילען כדי זיך צו בעראטען מיט די קריסטליכע פריזיערס אין דער פראגע פון קענען אפען האלטען די פריזיער-אנשטאלטען זונטאג עטליכע שעה.

די קריסטליכע זענען שוין מסכים אויף דעם פארשלאג, היינט וועט אדורכגעפיהרט ווערען א אינטערווענץ אין מיניסטעריום.

די בעמיהונגען צו פערשפרייטען

צוכט פון „אנגארא"-קרוליקעס

צווישען יודען

ווארשע (יט״א) אין שייכות מיט דער אקציע, וואס עס פיהרט די קאמיסיע פאר פערשפרייטען די צוכט פון „אנגארא"-קרוליקעס צווישען יודען ביי דעם „צעקאבע" ווערט געמאלדען, אז די קאמיסיע טרעט צו פונאנדערצושיקען אויף אויסצוצאהלען פארטיעס פון קרוליקעס פאר ענטשפרעכענדע קאנדידאטען. ווער עס האט בדעה אנצוגעבען זיך דעם צוכט, דארף זיך ווענדען שריפטליך צו דער קאמיסיע אויפ'ן אדרעס: צעקאבע ווארשע, נאסנא 11 וו. 4.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין עלטער פון 55 יאהר אונזער ליבער און אומפערגעסליכער פאטער

נ״ע יעקב דניאל ב״ר משה הלוי ז״ל

לאנדאו

די לויה קומט פאר היינט מאנטאג, ה׳ כסלו תרצ״ה, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז שרודמיעסקא 67 וועגען וואס ס'טיילען מיט אין טיפען צער

זוהן, טאכטער און פאמיליע.

די גרויסע מיליטערישע רעווי אין ווארשא

אין יאהר-טאג פון דער פוילישער אומאפהענגיגקייט

ווארשע, 11. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די פייערונגען לכבוד דעם יאהר-טאג פון ערקלערן די פוילישע אומאפהענגיגקייט זענען אין דער הויפטשטאט אדורך זעהר אימפאזאנט.

10 א זייגער אינדערפריה איז אין דער קאטעדרע פארגעקומען א פייערליכע גאטעסדינסט, אויף וועלכער ס'איז אנוועזענד געווען דער מלוכה-פרעזידענט, דער פרעמיער קאזלאווסקי און אלע מיניסטארן.

דער קולמינאציאנס-פונקט פון דער פייערונג איז געווען די גרויסע מיליטערישע דעפילאדע אויפ'ן מאקאטאווער פעלד, וועלכע איז אנגעפיהרט געווארן דורך גען. יאנושקעוויטש.

האלב 12 איז אנגעקומען דער מארשאל פילסודסקי, וועלכער איז אויפגענומען געווארן מיט בעגייסטערטע אויסגעשרייען און פוילישען הימן. אין דער רעפרעזענטאציע לאזשע האט זיך געפינען דער מלוכה-פרעזידענט און זיין פרוי, דער פרעמיער קאזלאווסקי, אלע מיניסטארן, דיפלאמאטישער קארפוס, סיים און סענאט-מארשאלקעס, גענעראליציע, א. א. וו.

דער מארשאל פילסודסקי האט אויפגענומען די דעפילאדע, שטעהענדיג אויף א ספעציעל-אויסגעבויטע טריבונע. אין דער דעפילאדע האבען אנטייל גענומען די אבטיילונגען פון ווארשאווער גארניזאן, פאליציי, סטשעלעץ און מיליטערישע צוגרייטונג.

אין אוונט איז פארגעקומען א גרויסע אקאדעמיע אין זאל פון שטאט-ראט. א חוץ דעם זענען פארגעקומען צעהנדליגער אקאדעמיעס אין דער גאנצער שטאט.

אויך אין דער גאנצער פראווינץ זענען פארגעקומען אימפאזאנטע פייערונגען.

אויך אין דער יודישער געגענד האט מען אנגעוועהן דעם יום-טוב. אין באזשיסק שוהל איז פארגעקומען א תפלה פאר די יודישע זעלנער. ס'זענען אנוועזענד געווען די פארשטייער פון קריגס-מיניסטעריום, שטאט-קאמענדאנטור, ראזארעס, ראבינאט פארשטעהער, דער לעגיאן אויפ'ן נאמען פון בערעק יאסעלעוויטש, יודישע קאמבאטאנטען.

אויך אין דער טלאמאצקער סינאגאגע און אין דער גרויסער פראגער שוהל זענען פארגעקומען פייערונגען פאר דער שול-יוגענד.

אויף דער גרויסער מיליטערישער רעווי האט מען פון יודען געזעהן: פראפ. שאר, הרב קאהאנע, הרב גוטשעכטער, פראפעס מאזור, פראפעס טראקענהיים, פראפעס מייזעל, געפנער, באנקיר שערעשעווסקי, לעדנער א. א.

צוליבן בילליגע צוגען צום אומאפהענגיגקייטס-יום-טוב זענען קיין ווארשע געקומען אן ערך 40 טויזענד מענשען, די האטעלען האבען געצויגען א פאסעק און פיל מענשען האבען פשוט געמוזט בענאכטיגען אין גאס, ווייל ס'איז נישט געווען וואו צו שלאפען.

ווארשע, 11. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די פוילישע קאלאניעס אין אויסלאנד האבען בעטעטען געפייערט דעם 16-טען יאהר-טאג פון פוילענס אומאפהענגיגקייט, אזעלכע פייערונגען זענען פארגעקומען אין פאריז, רוים, ווין, פראג, קאפענהאגען, בודאפעסט, גענף, בוקארעשט, ריגא, בערלין, שטראסבורג א. א.

מלוכה-פרעזידענט האט פייערליך דעקארירט

דעם מיניסטער בעק מיט „פאלאניא רעסטיטוטא"

ווארשע, 11. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז אין שלאס פארגעקומען אויף א זעהר פייערליכען אופן די אויסצייכנונג מיט „פאלאניא רעסטיטוטא", וועלכע איז בעשטימט געווארן פאר'ן אויסערן-מיניסטער בעק.

דעם מיניסטער האט פערזענליך דעקארירט דער מלוכה-פרעזידענט, וועלכער האט דערביי געזאגט:

„איך האלט אז אייער טעטיגקייט האט פיל בייגעטראגען צום פארשטארקען די גרויס מאכט פון פוילען".

דאן האט דער מלוכה פרעזידענט געקושט דעם מיניסטער בעק.

אויפגעריסען א פעטארדע
אין לאקאל פון בית״ר אין לעמבערג

לעמבערג, 11 (ספ. טעל.)

די שטאָטישע סטאַראָסטווע טיילט מיט: 9 אַ זייגער אין אָוועגד האָט אויפגעריסען אַ פעטאַרדע אין לאָקאַל פון ברית-טרומפלדר אויף שאָפעגאַ 5. דער לאָקאַל איז בעשעדיגט געוואָרען. דער אַטענטאַט איז וואַהרשיינליך אויסגעפיהרט געוואָרען צוליב אינערליכע רייבונגען. קיין מענשליכע קרבנות זענען נישט געווען.

דאָס איז דער אָפיציעלער קאָמוניקאַט פון דער לעמבערגער סטאַראָסטווע.

הויכע אויסצייכנונג פון א יוד אין איטאליען

רוים (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט די לעצטע פייערליכקייטען צום יאהר-טאָג פון סוף פון דער וועלט-מלחמה איז אַ גאַנצע רייהע יודישע פערזענליכקייטען בעשאָנקען געוואָרען מיט אויסצייכנונגען פאַר זייערע פאַטריאָטישע און מיליטערישע לייסטונגען. די הויכע אויסצייכנונג פון קאָמאַנדיר-קרייץ פון דער „איטאַליענישער קרוין" האָט בעקומען דער יודישער קריג-אָפיציר אינזש. אַרטורא דע מינערבי, וועלכער געהערט צום די-רעקטאָריום פון פערבאַנד פון די איטאַליענישע קריגס-העלדען. אַרטורא דע מינערבי בעהמט אויך אַ זעהר אַקטיווען אַנטייל אין יודישען לעבען אין איטאַליען, אַלס פאָרזיצער פון יודישען קולטור-קרייז אין רוים און וויצע-פאָרזיצער פון דער ציוניסטישער פעדע-ראַציע אין רוים.

וויקטאר טשערנאוו פאהרט קיין ארץ-ישראל

פראַג. (יט"א) דער פיהרער פון די רוסישע אַ ביאַליסטען-רעוואָלוציאָנערען וויקטאָר טשערנאָוו, וועלכער לעבט איצט אויף עמיגראַציע אין פראַג איז איינגעלאַדען געוואָרען דורך דער מפלגת פועלי-ארץ-ישראל (מ. פ. א. י.) קיין ארץ-ישראל, כדי דאָרט צו שטודירען די אָרגאַניזאַציע און אַרבייט פון די קבוצות און די אַגראַר-פראַגע בכלל.

וויקטאָר טשערנאָוו, וועלכער פאָהרט אָפ קיין ארץ-ישראל אין דעצעמבער, וועט דאָרט פאַרבלייבען אַ לענגערע צייט און וועט אַרויסטרעטען מיט 25 רעפעראַטען אין פערשידענע געגענדען פון ארץ-ישראל.

קאלינינ'ס גרויסע רעדע
אין יאהר-טאג פון דער רוסישער רעוואלוציע

מאָסקווא, 11 (ספ. טעל.) קאַלינינס רעדע אויף דער אקאדעמיע לכבוד דעם יאהר-טאָג פון דער רוסישער רעוואָלוציע איז פערעפענטליכט געוואָרען. קאַלינין האָט זיך זעהר אָפטימיסטיש אַרויס-געזאָגט וועגען צושטאַנד פון דער אינדוסטריע און לאַנדווירטשאַפט. דאַן האָט קאַלינין אַרומגערעדט די אויסערן-פּאָליטיק פון סאָוויעטען-פערבאַנד.

רעפעראט פון א יוד. געלעהרטען
אויפן קאנגרעס פון קאטוילישן רעכט

רוים (יט"א) אין ערשטען אינטערנאַציאָנאַלען קאנגרעס פון קאַטוילישען רעכט, וועלכער קומט פאָר אין רוים אונטער די אויספיציען פון פויפסט פיוס דעם 21-טען כדי צו בעעהרען דעם 15-טען יאהרהונדערט פון דער ענטגילטיגער אויסגאַבע פון „יוסטיניאַנוס קאָדעקס", וועלען זיך בעטייליגען די וויכטיגסטע קענער פון קירכליכען און קאַטוילישען רעכט אויף דער גאַנצער וועלט. איינעם פון די וויכטיגסטע רעפעראַטען אויף דעם קאָנגרעס איבער די בעציהונגען פון קירכליכען רעכט צום יודישען רעכט וועט האַלטען דער יודישער געלעהרטער פראָפעסאָר פון קירכליכען רעכט אין דער מיילאַנדער אוניווערזיטעט פראָפ. מאַריאָ פאַלקאָ.

געשאסען אויפ'ן טערקישען קאנסול אין אדעס

מאָסקווא, 11 (ספ. טעל.) אַ דורכגעהענ-דער שיכור אין אָדעס האָט געשאָסען אויף דעם לייטער פון טערקישען קאָנסולאַט אין אָדעס. דער קאָנסול איז לייכט פערוואונדעט געוואָרען.

גאנץ לאדז!
גרייט זיך אויף דעם פרייטאַג, דעם 16-טען נאָוועמבער צו דעם
גראנדיעזען קבלת-פנים
פון דעם יודיש-דייטשען שוישפּילער און רעזשיסער
פון בערלינער שטאַט-טעאַטער און לעסינג-טעאַטער
קורט קאטש
אין דער גרעסטער טעאַטער-סענסאַציע
„סערזשאנט גרישא"

לעזט וואָס די פרעסע שרייבט וועגען קורט קאַטש:
„מען דאַרף אונטערשטרייכען, אַז צווייגס „סערזשאַנט גרישאַ" איז אויפגעפיהרט געוואָרען אָהן אַ פגם. קורט קאַטש איז אַ דראַמאַטישער אַקטיאָר פון גרויסן פערנעהם, די שפּיל איז עכט, אָהן מאַניערען. ער לעבט טיף איבער דעם גורל פון גרישאַ, כאַראַקטעריזירט גלענצענד דאָס פשוטע, גוטע נאַטור-קינד פון'ם רוסישען דאָרף. מ'דאַרף אַליין צו טון וואָס מעגליך און אויפצוהאַלטען קורט קאַטש'ען אין וואַרשאַ. מיט'ן כוח פון זיין אויסערגעוועהנליכען טאַלענט וואָלט ער אויפגעלעבט די יודישע בימה און געגעבען איהר אַ נייעם שעפערישען אימפעט. ווי אַ רעזשיסער האָט ער אַרויסגעוויזען זיין גרויסע אינטעליגענץ און פאָלקאָמענער קענטעניש פון אַ טעאַטער-טעכניק.
(י. אָפּענשלאַק — „נאַש פּשעגלאָנד")

נאטאן בעקער
הײַנט
די לאַנג דערוואַרטעטע
פרעמיערע
פון גרעסטען פילם פון דער סאָוויעטישער קינאָ-פּראָדוקציע.
דער פילם אילוסטרירט דאָס לעבען פון די יודען אויף דער עמיגראַציע. דער פילם ווערט אינגאַנצען גערעדט און געזונ-גען אויף יודיש. די הויפּט-ראָלען פיהרען אויס די בעריהמטע יודישע אַרטיסטען פון ראַטען-פערבאַנד
מיכאעלס און גוטמאן

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער
MIRAŻ
11-טער ליסטאָפּאַד 16
(קאָנסטאַנטינאָווסקאַ)

Ostrzeżenie.
Podajemy do wiadomości, zainteresowanych, że
p. **GOŁEK**
nie był i nie jest naszym współpracownikiem i pod żadnym pozorem nie ma prawa inkasowania należności u naszych klijentów.
Jednocześnie zaznaczamy, że sprzedawcy nasi nie mają prawa pobierania zaliczek i inkasowania należności. Przemysł trykotażowy
H. EDELBAUM
Łódź, Południowa 59.

Dr. med.
Haltrecht
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעמט אָן פון 8—11 פריה און פון 1³⁰—2³⁰ מיטאָג און פון 5—9 אָוונט.
זונטאָג פון 10—1 בטאָג.
עלעקטראָגאַליזען.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזן
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

Dr. **Artur Banasz**
כירורג-אוראָלאָג
וואָלטשאַנסקאַ 23
טעלעפאָן 139-88.
נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער מיט-אַרבייטערין
גוטשאַ פישעל
צוליב'ן טויט פון איהר אונפערגעסליכער
מוטער נ"ע
די שטאַפּערינס
פון דער פירמע פּיקעלני.

פאַר גאַרד,
ביזשוטעריע
און לאָמבאַרד-קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
אליזאר פיאלקא
פּיעטריקאָווער 7.

Dr. **HELLER**
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט,
זונטאָג פון 11—2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע —לעטשניצע-פּרייזן

אויערען, נאָז און האַלז
קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוויי-אָפּעראַציע א. ז. וו.) ווי אויך אַמבולאַ-טאָרישע פון 11—1 און פון 5—8 אָוונט.

אונזער ווערטען פריינד
ה' אהרן געפנער
און פאַמיליע, צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכער
מוטער נ"ע
דריקען מיר אויס אונזער טיפ-סטען מיטגעפיהל.
זייט געטרייסט!
יאַדזשאַ קופערמאַן און נאַטאַן גינזבורג.

ענטשולדיגונג.
דערמיט בעט איך ענטשולדיגונג ביי דער פערוואַלטונג פון יודישען בעקער-צעך אין לאָדז ווי אויך ביי דער יוגענד-סעקציע צוליב מיינע אונטאַקטישע האַנדלונג, וועלכעס איז געווען אין אַן אויפגערעגטען מאָמענט און איך פערזיכער דאָס עהנליכעס וועט מעהר נישט פאָרקומען.
מיט אַכטונג
יצחק מאיר פאקולא.

סענסאַציע, געדענקט די אדרעס!
קליידער, אַנצוגען, פּאַלטאָס, סוועטערס
ווי אויך פוטער און וועש
וואַשט, רייניגט כעמיש און פאַרבט
רעיעל און צו קאָנקורענץ-פּרייזען
די בעוואוסטע יודישע כעמישע
וועשערייל און פאַרבערייל
„עריקא"
מליבאַרסקאַ 2, (ביים רוג בושעזשינער)
אונזערע פּרייזען: פון 4 זל. אַנ'אַנצוג, פון 1,50 זל. אַ קלייד, פון 75 גר. אַ סוועטער, אַ ווינטער-פּאַלטאָ פון 4 זל. אַנ'איבערהעמד 50 גר. אַ קאַלנער 15 גר.

Dr. med. **Niewiażski**
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמיטאָג.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

די 1-טע און ביליגסטע קוועלע פון
רעשטען
אויף פּאַלטענס און אַנציגער
פון די בעסטע ביליצער און טאָמאַשאָווער סחורות, די מאָדערנסטע מוסטערן, אין אַ גרויסען אויסוואַהל, בעקומט מען נאָר ביי
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09
געדענקט, פראָנט 2 שטאָק.
געדענקט, פראָנט 2 שטאָק. | געדענקט, פראָנט 2 שטאָק.

אָטוואָצק 7.50 זל. טעגליך
קלימאַטישע וואַלד-סטאַציע
Sanatorjum
D-ra med. **W. PRZYGODY**
לונגען - אָפּטיילונג: ס'ווערען געהיילט לונגען-קראַנקע לויט די נייעסטע מעטאָדען.
כירורגישע אָפּטיילונג: ווערען געמאַכט: אָדמע, איבערברעכונג פון פערוואַקסונגען, דורכשניידען פון'ם נערוו א. ז. וו.
ספּעציעלער פּאַוויליאָן: ריטשאַלט-פּרייזען צוגע-פּאַסט צו דער איצטיגער קריזיס-צייט נעמען אַרום: פולע אויסהאַלטונג, מעדיצין, אויפוויכט, רענטגען, אַנאַליזען א"אַ
כשר'ע קיך! געשמאַקע כשר'ע קיך. כשר'ע קיך!
פאַר רעקאָנוואַלעסצענטען זאָרגפעלטיגע אויפזיכט.

שווימלען
צו בעקומען
קערש
סקווער אַוואַ 15

Dr. **L. FALK**
ספּעצ. אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען
Nawrot 7, tel. 128-07.
עמפּפאַנגט פון 10—12 און פון 5—7 נ"מ

Dr.
Wajnberg
ספּעצ. פון לונגע, האַרץ און סקלעראַזי-קראַנקהייטען
זאַמט יעצט פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אָוו.

לאדז, [illegible] נאוועמבער 1934

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, [illegible] נאוועמבער 1934

די לעזונג פון קריזיס אין פראנקרייך
אויפשטייג פון פאשיסטישע השפעות

די געפאלענע רעגירונג פון דומערג'ן אין פראנקרייך איז גערופן געווארן צום לעבן אין די שווערע פעברואר-טעג, ווען בלוט האט זיך אנגעהויבן שוין צו גיסען איבער די גאסען פון פאריז און ווען פראנקרייך איז געשטאנען פאר א געפערליכן גאסען-קאמף צווישען די סאציאליסטען און פאשיסטען. די רעגירונג האט ארויפגעגאסען קאלט וואסער אויף די צוהיצטע קעפ פון די פאשיסטען און האט איינגעהאלטען זייערע צופלאקערטע אפעטיטען. אין לאנד איז געקומען אן אנטשפאנונג, און דערמיט אייגענטליך האט זיך געענדיגט די פאזיטיווע ראלע פון דומערגס קאבינעט, אויב מען זאל נישט רעכענען די טעטיגקייט פון בארטו'ן, וועלכער איז אהן ספק געווען פראדוקטיוו און פאזיטיוו אלס העפטיגער שונא פון דייטשען ברוטאלען היטלעריזם. צו קיין פולן „נאציאנאלן הסכם און שלום" האט די רעגירונג פון דומערג'ן נישט געבראכט. און אנדערש האט עס אויך נישט געקאנט זיין.

פראנקרייך מאכט דורך א שווערען עקאנאמישען קריזיס. פראנקרייך איז נאך גארנישט לאנג צוריק געווען דאס אויסנאמסווייזע לאנד אין אייראפע, וואו ס'האט געהערשט וואוילשטאנד, וואו פון קריזיס איז נישט געווען קיין סימן, וואו ארבייטער פלעגט מען נאך צוציהען פון אנדערע לענדער. איצט הערשט אין פראנקרייך א בעדייטענדע ארבייטסלאזיגקייט, דער בודזשעט ליידט פון א גרויסען דעפיציט, עס הערשט א יקרות. העלפען וואלט דא געקאנט נאר א דרייסטע פאליטיק פון רעפארמען, לכל הפחות אזעלכע, ווי עס זענען דורכגעפיהרט געווארען אין אייניגע הגם קאפיטאליסטישע לענדער, ווי דענעמארק אדער שוועדען.

אבער אויף דעם וועג איז דומערג נישט געגאנגען. און נישט גייענדיג אויף דעם וועג, האט ער זיך געמוזט ווענדען אויף דעם איצט בעקאנטען וועג פון פאשיזם. נישט קאנענדיג לעזען די פערוויקעלטע ווירטשאפטליכע און סאציאלע פראבלעמען, האט דומערג זיך גענומען ענדערן די קאנסטיטוציע. נישט קאנענדיג געבען קיין ארבייט די ארבייטסלאזע, האט דומערג געוואלט דאס לאנד מהנה זיין מיט א נייער שטארקער מאכט, מיט א נייער קאנסטיטוציע. ער האט געוואלט בעגרענעצן די רעכט פון די מלוכה-בעאמטע, און די רעכט פון די פראפ. פעראיינען.

דומערג האט נישט גערעכענט, אז דער איצטיגער פראנצויזישער פארלאמענט זאל מסכים זיין אויף זיינע פלענער. ער האט דעריבער געוואלט בעקומען נאר א בודזשעט-פראוויזאריום אויף 3 חדשים, דאן פונאנדערלאזען דעם פארלאמענט און דורכפיהרען נייע וואהלען אונטערן לאזונג פון ענדערן די קאנסטיטוציע.

דאס איז נישט געלונגען. די ראדיקאלען זענען איצט נישט בענויגט צו מאכען נייע וואהלען, פון וועלכע זיי קאנען נאר פערלירען. זיי האבען זיך דעריבער אפגעזאגט צו אונטערשטיצען דומערג'ן, און די רעגירונג איז געפאלען.

די נייע רעגירונג פון פלאנדען'ען איז נישט פיל בעסער. אויב נישט אפילו ערגער פאר דומערג'ס. אין רעגירונג זיצען אייניגע אויסגעשפראכענע רעאקציאנערען, ווי מארען א.א.

אינגיכען וועט מען זעהן, צי אט די רעגירונג פיהרט ווייטער דומערגס פלענער. יעדענפאלס איז שווער צו גלויבען, אז די נייע רעגירונג זאל בעזייטיגען די ווירטשאפטליכע שוועריגקייטען, פון וועלכע עס ליידט אלץ מעהר די פראנצויזישע רעפובליק.

פראנקרייך טרעט אריין אין א פעריאד פון שארפע אינערליכע קאמפען און קריזיסען. די פאשיסטען מאביליזירען זייערע כחות, בעוואפענען זיך און ווארטען נאר אויף א געלעגענהייט אויפניי ארויסצוטרעטען אין גאס. אין פראנקרייך קאן מען שוין זעהן פאשיסטישע אויסגאבען, וואס דערמאהנען ווי צוויי טראפען וואסער די היטלעריסטישע שרייבעכצער: דיזעלבע בלוטיגע דראהונגען, בארבארישע פאלעמיקעס, שרעקליכער אנטיסעמיטיזם. אמת די פראנצויזישע פאשיסטען, האבען נאך נישט זייערס קיין היטלער'ן אדער ווייס, צי אויך אזא נפש וועט זיך דארט נישט געפונען.

פון דער אנדערער זייט איז געשאפען געווארען אן איינהייטליכער ארבייטער פראנט פון די סאציאליסטען און קאמוניסטען און דער פראנט איז גרייט זיך צו שטעלען אין א בלוטיגען קאמף געגען פאשיזם.

דער שליסעל פון דער סיטואציע ליגט אין די הענד פון די ראדיקאלען. אבער דאס איז א בירגערליכע ארגאניזאציע, א זעהר א וואקעלדיגע. אויפ'ן קאנגרעס פון די ראדיקאלען, וואס איז ערשט נישט לאנג פארגעקומען אין נאנט, האט מען געהערט שארפע רעוואלוציאנערע רעדעס. אבער גלייכצייטיג האט דער קאנגרעס געלאזט דער פארטיי-פיהרונג פרייע הענד אין דער פראגע וועגען זיצען אין איין רעגירונג מיט די פאשיסטען.

פראנקרייך איז ביים היינטיגען טאג איינע פון די גרעסטע דעמאקראטישע מלוכות אין אייראפע. אהן ספק וועט דער גאנג פון די ווייטערדיגע געשעהענישען אין דאזיגען דעמאקראטישען לאנד האבען א ענטשיידענדען איינפלוס אויף דער ענטוויקלונג פון די פאליטישע כחות אין די אנדערע אייראפעאישע לענדער.

דאס ברויט און די פרייהייט
דער אויסוואהל פאר וועלכען עס שטייען די ארבייטער פון סאאר-געביט

אין סאאר-געביט זענען פאראן 830 טויזענד איינוואוינער. פון זיי זענען 560 טויזענד קאטאליקען. דער געביט איז צומייסטענס אן אינדוסטריעלער און דערפאר זענען דאס דער גרעסטער טייל איינוואוינער ארבייטער. דער רוב פון די ארבייטער געהערט צו דער סאציאל-דעמאקראטישער פארטיי און ס'איז א גרויסער ספק, צי וועלען די ארבייטער, נאך די גרויזאמע ערפאהרונגען פון היטלער-לאנד זיך לאזען ממש איינשמידען אין קייטען, אזוי ווי דאס איז געווען אין דייטשלאנד. די קאטאליקען פון סאאר האבען אויך א גוטע ערפאהרונג און זייערע גלחים נאך מצהר. גענוג צו דערמאנען דעם קארדינאל פאולהאבער.

מיט וואס פערנעהמט זיך די בעפעלקערונג פון סאאר-געביט? דערויף קאן מען ענטפערען לויט'ן לערן-בוך פון געאגראפיע: מיט גראבען שטיין-קוילען און אייזען.

און ווער זענען די אפנעהמער פון די ביידע? אט דא ליגט די גאנצע זאך און אהן גוזמא קאן מען זאגען, אז די לעזונג פון דער סאאר-פראגע ליגט אין די קוילען-גרובענס.

די סאאר-קוילען פערברויכט דייטשלאנד און פראנקרייך. אבער דייטשלאנד נויטיגט זיך נישט אין די דאזיגע קוילען, דייטשלאנד האט גענוג אייגענע, און אויב זי קויפט קוילען אין סאאר-געביט, איז עס גיכער אויס פאליטישע מאטיוון, כדי אזוי צו זאגען צו אונטערשטיצען די, וועלכע דער ווערסאלער טראקטאט האט פון איהר אפגעריסען. אבער דער הויפט-קויפער איז פראנקרייך, וועלכע דארף האבען די קוילען פאר די פאבריקען פון לאטרינגען. אויב סאאר וועט זיך אבזאגען צו געהערען צו פראנקרייך, הערט פראנקרייך תיכף אויף צו קויפען קוילען אין סאאר-געביט, וועלכער וועט פערלירען דעם הויפט-אפנעהמער. עס דראהט דעריבער אונבעדינגט ארבייטסלאזיגקייט, אויב סאאר וועט אריבער צו דייטשלאנד.

עס זענען שוין פאראן סמנים דערפון. די פראנצויזישע אדמיניסטראציע פון די גרובענס, וועלכע האט נישט די זיכערקייט, אז די גרובענס וועלען אין יאנואר נארמאל פונקציאנירען", האט שוין געקינדיגט די ארבייטער, און אויב די בעפעלקערונג זאל זיך ארויסזאגען פאר דייטשלאנד, וועלען די גרובענס זיך אפשטעלען ביז דייטשלאנד וועט זיי נישט אפקויפען ביי די פראנצויזישע אייגענטימער. צי וועט דייטשלאנד דערצו האבען די נויטיגע וואלוטע (אנ'ערך 300 מיליאן) דאס איז נישט בעוואוסט. דערווייל וועלען די ארבייטער זיך ארומדרייען ליידיג.

אויסער אלע אנדערע מאמענטען, וועלען די ארבייטער פון די גרובענס שטיין פאר דער פראגע, צי זאלען זיי פאר זייער „פאטריאטיזם" בלייבען אהן ארבייט און אהן ברויט.

אבער דאס איז נאך נישט אלץ. די סאאר-בעפעלקערונג דארף זיך נאך פערטראכטען איבער אנ'אנדער זאך. ווי ס'איז נישט, גייט דערווייל דאס לעבען אין סאאר-געביט גאנץ נארמאל. די פרייזען פון אלצדינג זענען גאנץ נארמאלע און סטאבילע. עס פעהלט נישט קיין שום זאך. און דערווייל ווערט אין דייטשלאנד אלעס טייערער: עס זענען געשטיגען די פרייזען פון פלייש, פוטער, אייער, קליידונג, שיך, ציגארען, פאפיראסען, זייף. עס קאן דארט דערגיין צו די צייטען פון די ברויט-קארטען, אלזא, שטייט אין סאאר די פראגע: זאל מען טאקע אליין נעהמען אויף זיך די ברויט-קארטען?

אט דאס בעאונרוהיגט צומייסטענס היטלערס רעגירונג. טאמער וועט ביז'ן פלעביסציט די לאגע אין דייטשלאנד נאך ערגער? פערקויפען דאס ברויט און די פרייהייט פאר'ן דייטשען פאטריאטיזם? דאס איז אביסעל צופיל.

גרויסע קונסט פאר קליינע קינדער
דאס טעאטער פאר קינדער אין מאסקווע

די טעג האט אין ווארשע געהאלטען א רעפעראט די אנפיהרערין פון טעאטער פאר קינדער אין מאסקווע נאטאליע זאץ.

אין דער ווארשעווער פרעסע געפינען מיר אינטערעסאנטע אינפארמאציעס סיי וועגען דעם דערמאנטען טעאטער פאר קינדער, סיי וועגען זיין אנפיהרערין:

די דערציהונג פון א נייעם מענשען אין איינע פון די וויכטיגסטע פראבלעמען אין ראטענפערבאנד. אינטערעסאנט איז די ארבייט אין דער ריכטונג אין דעם גלענצענד אויסגעשטעלטען טעאטער פאר קינדער אין מאסקווע, א טעאטער, וואס האט זיך דערשלאגען אזעלכע קינסטלערישע און פעדאגאגישע רעזולטאטען, מיט וועלכע עס קען זיך נישט בערימען קיין שום לאנד אין אייראפע.

די שאפערין פון אט דעם טעאטער נאטאליע זאץ, האט אנגעהויבען איהר ארגאניזאציאנעלע ארבייט אין 1918, אלס יונגעשקע פופצעניאהריגע אקטריסע, איצט איז זי די פיהרערין פון א טעאטער מיט 800 ערטער, א פערסאנאל פון 170 מענשען (אין דער צאהל — 69 אקטיארען) מיט אייגענע רעזשיסערן, קאמפאזיטארען און מחברים, נאטאליע גופא איז קינסטלערישע אנפיהרערין פון טעאטער, רעזשיסערין און שרייבערין, אין משך פון די 15 יאהר, וואס דער טעאטער עקזיסטירט, זענען געגעבען געווארען 4500 פארשטעלונגען ביי פולע זאלען (דעם טעאטער האבען בעזוכט ביז איצט פערטהאלבען מיליאן קינדער), ביי היינטיגען טאג גיט דער טעאטער טעגליך איינע אדער צוויי פארשטעלונגען.

אין דער ארבייט פון רעאליזירען די אידעע צו דערציהען דורך טעאטער איז אנטשטאנען א אינטערעסאנטער קאלעקטיוו פון ספעציאליסטען. דראמאטורגען, רעזשיסערען, דעקאראטארען, קאמפאזיטארען אקטיארען און ענדליך פעדאגאגען. און דער טעאטער איז נישט נאר א קינסטלערישע דערגרייכונג נאר אויך אין נישט קיין קלענערער מאס — א דערגרייכונג א פעדאגאגישע. די קאלעקטיווע אנשטרענגונג פון פעדאגאגען און קינסטלער האט געשאפען פיל נייע ווערטען סיי אין דער סאוויעטישער קונסט סיי אין דער סאוויעטישער פעדאגאגיק. דער טעאטער האט בעקומען אנ'אייגענעם פנים, אנ'אייגענעם סטיל.

דעם סטיל רופט נאטאליע זאץ אן — סינטעטישער, ווייל ער אפערירט מיט פערשידענע עלעמענטען פון קונסט: מוזיק, פארב, ליכט, פלאסטיק און ווארט, ענטוויקעלט הארמאניש די פערזענליכקייט פון קינד און זיין שעפערישקייט אונטער לאזונג: „די גרויסע קונסט פאר קליינע קינדער".

דאס טעאטער פאר קינדער אין ראטענפערבאנד איז נישט קיין שפיעלקינד, נישט קיין אימפראוויזאציע פון דילעטאנטען און נישט אנגאזשירטע אקטיארען, מען שאפט איהם נישט אין דער איבערצייגונג, אז דאס קינד האט קלענערע פאדערונגען און וועט זיך נישט דערקענען אויף די פעהלערן און דעפעקטען, אבער א חוץ די בעמיהונגען אויפצושטעלען דעם טעאטער אויף א הויכען קינסטלערישען ניווא ווערט די ארבייט געבויט אין הסכם מיט דער מאדערנער קינדער-פסיכאלאגיע און פעדאגאגיק, פונקט ווי די מאדערנע שול, שטייט דער טעאטער פאר קינדער אויף דעם שטאנדפונקט, אז דאס קינד איז נישט קיין פערקלענערטע קאפיע פון א דערוואקסענעם, נאר א בעזונדערע אייגענארטיגע פערזענליכקייט, און נאר א טעאטער, וואס איז צוגעפאסט צו אט דער בעזונדערער פערזענליכקייט קען אויספיהלען זיין אויפגאבע.

דאס סאוויעטישע טעאטער פאר קינדער בעמיהט זיך צו ווירקען נישט נאר מיט איינדרוקען פארן אויג, נאר רעדט אויך צום שכל און צום הארץ פון קינד, פארב, מוזיק, ליכט, ווארט — דאס זענען נאר מיטלען צו בעלעבען דעם אידעאישען אינהאלט פון דער פיעסע.

אויף דעם אידעאישען אינהאלט פון דער פיעסע ווערט געלייגט א ספעציעלע אכט. דער אינהאלט פון די פיעסען אין דאס רוב איבערלעבונגען פון קינדער אין ראטענפערבאנד, בילדער פון אמאליגע רוסלאנד, פון קינדער-לעבען אין אנדערע לענדער אלץ ווערט געגעבען, כדי ארויסצורופען די געפיהלען פון אינטערנאציאנאלער, אינטערמענשליכער סאלידאריטעט. די פיעסען לערנען דאס קינד זיך צו אריענטירען אין די וויכטיגסטע פראבלעמען פון טאג.

דאס טעאטער פאר קינדער אין מאסקווע בעמיהט זיך צו וועקען אין די קינדער איניציאטיווע די איניציאטיווע פון א קעמפער, וואס שטרעבט צו רעאליזירען אין לעבען דאס אלץ, וואס די העלדען רעאליזירען אויף דער סצענע, ווייל כמעט אלע פיעסען אין טעאטער אנטהאלטען עלעמענטען פון קאנפליקטען און קאמף.

דאס טעאטער פאר קינדער פונקט ווי אלע אנדערע טעאטערס שאפט אונטער'ן לאזונג פון מארקס: „עס איז נישט גענוג זיך קלאר צו מאכען די וועלט — מען דארף זי איבערמאכען".

א יודישער יונגער דאקטאר האט ערפונדען
א נייעם הייל-מעטאד פון די פאלגען פון דער שלאף-קראנקהייט

מאסקווע, (יט"א). א שטארקען אפקלאנג אין דער מעדיצינישער און אלגעמיינער פרעסע האט דא געהאט די אנווענדונג פון א נייעם הייל-מעטאד פון דער שלאף-קראנקהייט דורך דעם יונגען יודישען דאקטאר ה' מישאנסקי אין לענינגראדער טראומאטאלאגישען אינסטיטוט.

דר. מאשאנסקי האט אויסגעפונען א מיטעל, ווי אזוי דורך אנ'אפעראציע איבער דעם נערוועןזאק פון רוקען-ביין אויסצוהיילען פון די שווערע קראנקהייטען וואס קומען אלס רעזולטאט פון לעטארגישען ענצעפאליט אדער, ווי עס הייסט געווענליך שלאף-קראנקהייט.

די פאלגען פון דער דאזיגער קראנקהייט זענען געווענליך שרעקליך: מענשען, וואס האבען דורכגעמאכט די שלאף-קראנקהייט בלייבען מייסטענס טיילס אינוואלידען אויפן גאנצען לעבען. עס ציטערן ביי זיי די הענט אדער די פיס, ביי אייניגע קאנוואלסירט כסדר דער פנים אדער א טייל פון פנים, אנדערע קאנען נישט פערמאכען די אויגען אפילו אין שלאף, פערלירען דאס געהער, ווערען פאראליזירט א.א.וו.

דר. מאשאנסקי האט שוין דורכגעפיהרט א בעדייטענדע צאהל ערפאלגרייכע אפעראציעס מיט גלענצענדע ערפאלגען: פולשטענדיגע אויסהיילונגען, האפנונגסלאזע קראנקע זענען נאך דער אפעראציע ארויס פון אינסטיטוט פולשטענדיג געזונד.

אינגיכען וועט דער טראוומאטאלאגישער אינסטיטוט עפענען א ספעציעלע קליניק, אויף היילען מיט דעם נייעם מעטאד.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

אונאפהענגיקייטס=יום=טוב

איז געפייערט געווארן אין לאדז זעהר אימפאזאנט

מאנטאג 12 ה כסלו תרצ"ה

נאוועמבער

זון-אויפגאנג 6.49
זון-אונטערגאנג 3.51

רעגיסטראציע פון יאר-גאנג 1914

היינט, מאנטאג, דעם 12-טען נאוועמבער דארפען זיך שטעלען די פאבאראוצעס פון 1914, וואס וואוינען, אויפ'ן שטח פון 5-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די אותיות:

S Sz

און פון 14=טען קאמיסאריאט אויף די אותיות:

A B C D E F

מארגען, דינסטאג, ד. 13 נאוועמבער דארפען זיך שטעלען די פאבאראוצעס פון י. 1914 פון 5 קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די אותיות:

T U W

און פון 13 קאמיסאריאט אויף די אותיות:

G H Ch I J K

צוגאב-פאבאר

(א) דאנערשטאג, ד 15 נאוועמבער וועט זיין טעטיג א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז שטאט 1, פיעטריקאווער 165, עס דארפען זיך שטעלען פאבאראווע פון יאהרגאנג 1913 און עלטערע, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט און וואוינען אויפן שטח פון 11, 9, 8, 5, 3, 2 קאמיסאריאטען.

דעם 28 נאוועמבער וועט זיין טעטיג א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז 2, פיעטריקאווער 165. עס דארפען זיך אהין שטעלען די פאבאראוצעס פון יאהר 1913 און עלטערע, וועלכע האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער=פליכט און וואוינען אויפן שטח פון 14, 13, 12, 10, 7, 6, 4, 1 קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון שטאט=סטאראסטווע.

לוסטראציע - קאמיסיע ביי דער קהלה הויבט אן צו ארבייטען

נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון דער קאמיסיע, וועלכע איז געוועהלט געווארען דורך דער קהלה-פערוואלטונג אויף צו לוסטרירען די קהלה-אינסטיטוציעס.

אלס פארזיצער איז געוועהלט געווארען דאזאר רוס. די קאמיסיע טרעט שוין צו צו לוסטרירען די אינסטיטוציעס פון דער קהלה.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייטאכט דיזשורירען: ש. יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9), ל. שטעקעל (לימאנאווסקיעגא 37), ב. גלוכאווסקי (נארוטאוויטשא 6), ס. האמבורג (גלובנא 50), ל. פאוולאווסקי (פעטריק. 307), א. פיאטראווסקי (פאמארסקא 91).

קלאנג-קינא=טעאטער
Zachęta
זגערזשער 26
היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסער דאפעלטער פראגראם
— I —
הערליכע קאמעדיע א. נ.
„CSIBI"
Franciszka Gaal מיט
אין דער הויפט-ראל.
— II —
דער קוש דורכ'ן שפיגעל
אנהויב פון די סעאנסען: שבת און יום-טוב 12 א זייגער. געוועהנליכע טעג 4 נאכמ.

דעקאראציע

דעם 16-טען יאהרטאג פון צוריק בעקומען די פוילישע אונאפהענגיגקייט איז אדורך אין לאדז זעהר פייערליך. די הייזער זענען געווען דעקארירט מיט פעהנער, פיל שויפענסטער, באלקאנען און מלוכה-בנינים זענען געווען ספעציעל אילומינירט.

פון באלד אינדערפריה האט מען איבער די גאסען געזעהען גרופען מיט פעהנער און ארקעסטערס, וועלכע האבען מארשירט אין די קירכען און דאן אויפ'ן האלער-פלאץ, וואו ס'איז פארגעקומען די אלגעמיינע דעפילאדע.

דעפילאדע

10 א זייגער אינדערפריה האט זיך אויפ'ן האלער-פלאץ אנגעהויבען דאס פעלד-גאטעסדינסט, וועלכע איז אפגעריכט געווארען דורך ביסקופ טאמטשאק, און דאן זענען דעקארירט געווארען מיט פעררדינסט-קרייצען 5 פערזאן פון רעזערוויסטן-פעראיין בראש מיט ה' היפאליט פיאנטקאווסקי, דאן איז פארגעקומען אויפ'ן האלער = פלאץ די גרויסע דעפילאדע, וועלכע איז אפגענומען געווארען דורך וואיעוואדע האוקע-נאוואק, גען. לאנגנער, גען. מיניסטער גען. הוביצקי און אנדערע הויכע פערזענליכקייטען. אין דער דעפילאדע האבען אנטיילגענומען די מיליטער-אפטיילונגען פון לאדזער גארניזאן, פאליציי, פייערלעשער, סטושעלעץ, רעזערוויסטען-פעראיינען, מיליטערישע צוגרייטונגען, לאפפ, לעגיאן א. נ. פון בערעק יאסעלעוויטש און דער פערבאנד פון יודישע אנטיילנעהמער אין קאמף פאר פוילענ'ס בעפרייאונג און דער יודישער אינוואלידען-פעראיין. די ציוויל-בעפעלקערונג האט אין דער דעפילאדע נישט אנטיילגענומען.

פארמיטאג האט זיך דער עולם אנגעהויבען זאמלען אויף פיעטריקאווער גאס, כדי ווי יעדעס יאהר צו זעהען די דעפילאדע. דאס פובליקום האט אבער געהאט אנ'ענטוישונג, ווייל היי-יאהר איז די דעפילאדע פארגעקומען אויפ'ן האלער-פלאץ.

1 א זייגער בייטאג איז איינגעמויערט געווארען א געדענק-טאוועל לכבוד דעם מארשאל פילסודסקי אין בנין פון געזאנג-פעראיין א. נ. פון מאניושקי, אגראדאווא 34. א רעדע האט דאן געהאלטען דעפ. וואלטשינסקי און דאן האט דער וואיעוואדע האוקע-נאוואק ענטהילט דעם געדענקטאוועל. נאכמיטאג זענען פארגעקומען צעהנדליגער אקאדעמיעס אין אלע עקען שטאט.

אין אוועגד איז פארגעקומען א פייערליכע פארשטעלונג אין שטאטישען טעאטער.

אין דער אלטשטעטישער שוהל

זעהר פייערליך איז אויסגעפאלען די תפילה אין דער אלטשטעטישער שוהל, וועלכע איז איינגעארדענט געווארען דורך דער יודישער קהלה. צו דער תפילה זענען געקומען פארשטעהער פון דער וואיעוואדזטווע, סטאראסטווע, מיליטער-מאכט, געריכטס=מאכט און שול-קוראטאריום. ווייטער זענען אנוועזענד געווען פרנסים און דאזארעס מיט'ן פרעזידיום בראש און ראבינאט-פארשטעהער.

דער חזן ווינאגראד מיט'ן כאר אונטער דער לייטונג פון דיר. פראפ. זאקס האבען אפגעריכט די תפילה און דאן האט פרעזעס מינצבערג געהאלטען א רעדע וועגען דער בעדייטונג פון 11 נאוועמבער וועז ס'איז פאקטיש ערובערט געווארען די פוילישע אונאפהענגיגקייט. פרעזעס מינצבערג האט דאן אנגעוויזען אויף דעם אנטייל פון די יודען אין די בלוטיגע קאמפען פאר דער פוילישער אונאפהענגיגקייט.

די שוהל איז געווען פול געפאקט מיט שילער, צעכען מיט זייערע פעהנער, לעגיאן א. נ. פון בערעק יאסעלעוויטש, פערבאנד פון יודען=אנטיילנעהמער אין קאמף פאר פוילענס בעפרייאונג און א ריזיגער עולם.

נאך דער דאזיגער תפילה איז פארגעקומען א גאטעס-דינסט ספעציעל פאר די יודישע זעלנער פון לאדזער גארניזאן. מיט א רעדע וועגען דער בעדייטונג פון יום-טוב איז ארויסגעטרעטען דער מיליטער = ראבינער פון לאדזער גארניזאן ה' שטיינבערג.

אין דער סינאגאגע

אין דער גרויסער סינאגאגע אויף קאש=טשושקי-גאס איז פארגעקומען א גרויסע פייערליכקייט. די שוהל איז געווען העל בעלויכטען. דער קאנטאר לוואוויטש מיט'ן כאר אונטער דער לייטונג פון דיר. מ. דארגוזשאנסקי האבען אפגעריכט א תפילה און דאן האט ד"ר ברוידע געהאלטען א גרויסע רעדע וועגען דער בעדייטונג פון יום-טוב. דער כאר האט געזונגען דעם פוילישען הימן. אין שוהל זענען געווען די שילער פון די יודישע גימנאזיעס.

אין „אהל יעקב"

אין דער ציוניסטישער שוהל „אהל יעקב" איז פארגעקומען א פייערליכע תפילה. ס'זענען אנוועזענד געווען פארשטעהער פון די ציוניסטישע גרופירונגען, דער ועד פון דער שוהל, די שילער פון קאצענעלסאנ'ס גימנאזיע און א גרויסער עולם.

די תפילה האט אפגעריכט דער חזן ה' טאפעל.

האנדווערקער-עקספאזיטור

די פעראיינען, וועלכע געהערען צו דער האנדווערקער-עקספאזיטור האבען בראש פון זייערע פערוואלטונגען און פעהנער אנטיילגענומען אין דער תפלה אין דער שוהל אויף וואלבארסקא גאס און אין דער דעפילאדע.

אין דער שוהל זענען אויך געווען פערטרעטען פארשטעהער פון די קליינהענדלער=פעראיינען.

סוחרים=פעראיין, פיעטריק. 10

נאך דער פארלעזונג פון אדוו. קאלינסקי (יוריסט=קאנסול פון ווארשעווער סוחרים=פעראיין) איז פארגעקומען א פייערליכע פערזאמלונג אין קלוב פון פעראיין. ס'זענען געהאלטען געווארען רעדעס אין צוזאמענהאנג מיטן אונאפהענגיגקייטס-יום=טוב.

צענטראלער יודישער האנדווערקער-פערבאנד

די צעכען און פעראיינען, וועלכע געהערען צום צענטראלען יודישען האנדווערקער-פערבאנד האבען זיך 8 א זייגער אינדערפריה פערזאמעלט אויף פיעטריקאווער 24, וואו ס'געפינט זיך דער לאקאל פון פליישער פעראיין. פון דאנען האט דער גרויסער צוג בראש פון פרעזידיום פון דער צענטראלע, אלע צעך-פעהנער און ארקעסטער פון בר-כוכבא מארשירט צו דער אלטשטעטישער שוהל. פאר דער שוהל האט דער ארקעסטער געשפילט דעם פוילישען הימן און התקוה. פון דארט האט דער גרויסער צוג מארשירט איבער נאוואמיעסקא, פיעטריקאווער צום האלער=פלאץ. נאך דער דעפילאדע איז דער צוג צוריקגעגאנגען צום לאקאל פון פערבאנד, וואו ער איז אויפגעלעזען געווארען.

אין אוועגד איז אין לאקאל פון פערבאנד פארגעקומען אנ'אקאדעמיע, מיט רעדעס וועגען דער פוילישער אונאפהענגיגקייט זענען ארויסגעטרעטען ד"ר קראוש און אדוו. שטראוך. ס'איז בעשלאסען געווארען ארויסצושיקען טעלעגראמען צום מלוכה - פרעזידענט און מארשאל יוזעף פילסודסקי.

אין די יודישע טעאטערס

אין „ראזמאיטאשטשי" און אין דער „יודישער באנדע" האבען די ארקעסטערס פאר'ן אנהויב פון דער פארשטעלונג געשפילט דעם פוילישען הימן.

חנוכת=הבית אין פערבאנד פון אנטייל-נעהמער=יודען אין קאמף פאר פוילענס אונאפהענגיגקייט

נעכטען איז אויף פ.א.וו. 6 פארגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון נייעם לאקאל פון פערבאנד פון יודען-אנטיילנעהמער אין קאמף פאר דער פוילישער אונאפהענגיגקייט.

דער פערבאנד געפינט זיך איצט אין א הערליכען, בעקוועמען לאקאל. צוליב דעם יאהרטאג פון פוילענס אונאפהענגיגקייט איז דער לאקאל געווען דעקארירט מיט אמאראנט-ווייסע פעהנער און די בילדער פון פרעזידענט מאשטשיצקי און מארשאל פילסודסקי. צום חנוכת=הבית זענען געקומען פארשטעהער פון א גאנצע רייה אינסטיטוציעס און א גרויסער עולם געסט.

די פייערונג איז געעפענט געווארען דורך דעם פרעזעס אדוו. קעלער. דאן האבען בעגריסט די פארשטעהער פון אינסטיטוציעס און צום סוף האט רעד. סטעפאן לו בליגער (ווארשא) געהאלטען א רעפעראט א. ד. ט. „דער אנטייל פון די יודען אין די קאמפען פאר פוילענס אונאפהענגיגקייט" מיט א רעדע איז אויך ארויסגעטרעטען דער מיליטער-ראבינער פון לאדזער גארניזאן שטיינבערג.

צוקריגט מיט דער מוטער

האט זי זיך גענומען דאס לעבען

(2) נאהענט פון קאלישער וואקזאל האט מען נעכטען בייטאג געפונען ליגען א יונגע פרוי מיט שוואכע סמנים פון לעבען. מ'האט די פרוי אריינגענומען אויפ'ן פאליציי-פאסטערונעק, נאר נאך איידער ס'איז אנגעקומען מעדיצינישע הילף איז די פרוי געשטארבען, ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט איז דאס די 27-יעהריגע זאפיא וולאדארטשיק. וועלכע האט צוקריגענדיג זיך מיט דער מוטער אויף צו להכעיס ארפגעשלונגען סובלימאט אין אזא גרויסע דאזע, אז זי איז געשטארבען.

DR.
L. Czarnożył
וואוינט יעצט אויף
פיעטריקאווער 62 טעל. 224-94
אוןנעהמט אן פון 9.30 ביז 10.30 פארמיטאג
און פון 4–6 נאכמ.
ספעצ. האריק-קראנקהייטען

Dr. H.Rakowski
אינערליכע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
האט זיך איבערגעצויגען פון זאוואדזקא 8
אויף טראונגוטא 5, טעל. 137-34.

רעפרעזענטאנץ=טעאטער „ראזמאיטאשטשי" 27 ציגעל-נאם 27 טעל. 112-25.
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.
אונוויעדעררופליך לעצטע גאסט=שפילן פון דער בעריהמטער קינסטלערין אידא קאמינסקא
גרויסע הנחה= און פאלקס=פארשטעלונג אלע בילעטען אין פארטער נור 1 זל.
היינט, מאנטאג, 9.30 אוונט צום לעצטן מאל
א דאנק פון קינדער אין 3 אקטען, 5 בילדער — פון י. סיגאל. —
א דאנק פון קינדער איז א ניי ווארט אין טעאטער-וועלט, איבערטראפען אלץ, וואס איהר האט ביז-איצט געזעהן.
א דאנק פון קינדער איז מיט א גרויסן פארנעם, די שפאנונג דערגרייכט ביזן העכסטן גראד
א דאנק פון קינדער איז ניי און אריגינעל, א פראבלעם פון אונזער טעגליכען לעבען.
א דאנק פון קינדער זענען די טיפן לעבעדיגע, אזעלכע, וואס איהר בעגעגנט יעדן טאג.
א דאנק פון קינדער רופט ארויס שטורם און בעגייסטערונג, ווירקט ענטוזיאסטיש.
א דאנק פון קינדער פערכאפט די הערצער, דערפיהרט צו פרייד און מיטגעפיהל.
א דאנק פון קינדער שפיגעלט אפ די ליידען און צער פון א מוטער.
א דאנק פון קינדער ווייזט די ליבע, טריישאפט, און וועהטאג פון א מוטער.
א דאנק פון קינדער שפילט זיך אויס דעם טיפען שמערץ פון א צובראכן מוטער-לעבען
א דאנק פון קינדער ווייזט די אומדאנקבארקייט פון קינדער צו זייער מוטער.
א דאנק פון קינדער איז גוט געשריבען און קאנצערט געשפילט.
מארגען, דינסטאג, הנחה-פארשטעלונג אלע בילעטען נור 1 זלאטע
סענסאציאנעלע בינע-רעפארטאזש
פריילין דאקטאר
מיט אידא קאמינסקא
דעם דאנערשטאג קומט פאר דער פייערליכער געזעגענונגס- און עהרען-אוונט פון דער בעריהמטער קינסטלערין אידא קאמינסקא
צו וועלכען ס'ווערען געמאכט גרויסע פארבערייטונגען 3 סענסאציעס אין 1 אוונט
וואס? לעזט די ווייטערדיגע אנאנסען. וואס?

אין משוגעים-הויז „וועסאַרע"

בײַ די װײַבער

אין דעם לאַנגען, שמאָלן קאָרידאָר, אין דער זײַט, אויף אַ באַנק, זיצן דרײַ װײַבער, צונויפגעשלאָגן די געשװאָלענע קעפּ, זיצן אַפּאַטיש, גלײַכגילטיק, מיט פֿאַרלאָשענע אויגן, צוגעקלאַפּטע, פֿאַרהאַקטע מוחות, פעסט פֿאַרשנירלט די ליפּן — זיי האָבן געענדיגט. די װעלט איז פֿאַר זיי גאָר נישט מער. עס בעװעגט זיך נאָך אַ האַנט, עס בעװעגט זיך נאָך אַ פוס, נאָך אַרבײַט דאָרט דאָס האַרץ, אָבער די אויגן, הגם אָפענע, זענען בלינד, די אויערן טויב און דער מוח... דאָס איז עס דאָך, װען נישט װאָס דער מוח זאָל זײַן בײַ זיי פֿאַרהאַקט אָפּגעריסן פון לעבן, װאָלטן זיי דאָך נישט געװען, װאָלטן די דאָך געװען פרוּװן צו זייערע מענער, מאַמעס צו זייערע קינדער, װעלכע זיצן אין די הײמען און בענקען נאָך זיי...

דרײַ װײַבער, דרײַ אַרויסגעשטויסענע פון דער מענטשן-מחנה, זיצן זיי אין קאָרידאָר פון דעם משוגעים-הויז, אין אײגענער שטומער געזעלשאַפט און עס איז זיי גוט צו זיצן מיט אַזעלכע אַראָפּגעלאָזטע הענט, גאָרנישט צו טראַכטן, גאָרנישט צו זעהן, גאָרנישט צו הערן, נישט צו פֿאַראינטערעסירן זיך אַפילו מיט דער כאַליאַסטרע פון פריש אַרײַנגעקומענע מענטשן װעלכע פּיהלען אין דעם קאָרידאָר.

דערפֿאַר אָבער פֿאַראינטערעסירט זיך שוין מיט אונז שײַנדעל,

שײַנדעל האָט זיך אײַנגערעדט אַז זי איז אַ הונט, ממילא מוז זי גײן אויף אַלע פיר, מוז זי עסן פון דער ערד, און מוז זי בילען...

אַז שײַנדעל דערזעהט אונז, בעגריסט זי אונז משה-הונט, מיט אַ פריילעכן „האַו-האַו". בעשמעקט יעדן אײנעם און קוליעט זיך אַװעק שנעל. שנעל, נאָך אַלע פיר, לויפט פאַראויס און זאָגט אָן אויף איהר הינטיש לשון די בשורה:

— האַו, האַו, געסט זענען געקומען.

װערט אַ בעװעגונג, אַ געלויף, אַ געריטשעריי, אַ געטומעל, אַ געהערעריי — די משוגעים דאַרפן זיך האָבן, װײַזן אויס, זייערע עטיקעט-פאַרשריפטן, די זענען זעהר געזעלשאַפטליך; יעדע האַלט עס פֿאַר איהר חוב זיך פֿאָרצושטעלן, יעדע לויט איהר מאַניער, יעדע מיט אַ בעזונדערן נוסח און... מען טאָר נישט זײַן גראָב, מען מוז זיי אויסהערן אַט די אומגליקלעכסטע פון די אומגליקלעכסטע:

שײַנדעל, דער הונט, האָט שוין אַלעס דערצײלט, אָפּגעבילט אַ צװײ, דרײַ מאָל, בעלעקט זי זיך צופרידען און קוליעט זיך אײן אין װינקעל צװישן אויװען און װאַנט און פֿאַרשטעקט דעם קאָפּ, צװישן די צװײ הענט — „שוין דאָס מײַניגע האָב איך שוין געטון, איצט זאָלן אַנדערע טון אין —

די טוען טאַקע װאָס זיי קענען, די אומגליקלעכע, אַבי באַר בעװײַזן זיך, אַבי באַר אַרויסצורופן די אויפמערקזאַמקײט אויף זיך, רײַסן זיי זיך, רעװען, שרײַען, פּילדערן, ליאַרמען.

דער אײַנטענדענט. דער אויפזעהער, די „שװעסטער" — קײנער איז נישט בכוח צוריקצוהאַלטן דעם צעפּונטעװעטען שטראָם, מיט זייערע פלײצעס מוזן זיי מאַכן אַ מחיצה אונז צו בעשיצן:

— מאַנכע זילען זיך, פרעגן, מאַנכע שפּײַען זיך, — בעסער צו שטײן פונדערװײַטן, עצהט אונז די שװעסטער, אָבער מינדעל האָט אַ געגאָלטן קאָפּ פון דערמיט פון קאָפּ שטאַרצן איהר אַרויס צװײ װײַסע, מיאוסע בולעס, מינדעל װיל זיך דװקא בעװײַזן, קריכט זי אַדורך פון צװישן די פיס, פון דער לעבעדיגער מחיצה און װײַזט אונז אַן אַ צעפּליגעלטע אויף איהרע צװײ קאָפּ-קרויזן:

— הערנער, מײַן מאַן געמאַכט מיר, די הערנער ער מיר געמאַכט.

(אַ בעזוך*)

מינדעל האַלט זיך פֿאַרעקשנט אַז די הערנער, האַלט זיך פֿאַרעקשנט אַז דעם מאַנ'ס מלאכה און פון איהר אויסגעקרימטן פּנים און פֿאַרצערטע אויגן, קען מען אַרויסלײענען אַ גאַנצע טראַגעדיע, די טראַגעדיע פון אַ װײַב, װעלכע מוז זײַן צו אַ מאַן, פון װעלכע זי בעקומט קלעפּ, מורדיגע קלעפּ, קלעפּ פון װעלכע עס בלײַבן אַזעלכע מיאוסע סמנים... קלעפּ, װעלכע, װער װײסט אפשר זײַנען נישט געװען דער גורם צו איהר משוגעת...

פײגע רײַסט זיך דװקא, זי װיל זיך מיט אונז בעקענען, זי מוז, זי איז קורצאָטעמדיג, זי איז בכלל קורץ און ברײט, פרײַכט זי, כמעט זי זיך, טרײַסלט זיך אַלעס אין איהר פאַר אויפרעגונג:

— לאָזט מיך, לאָזט מיך, איך בין דאָך נישט קײן משוגענע, װאָס איהר לאָזט נישט צו קײן מענש!

נײן, פײגע איז נישט קײן משוגענע, זי איז נאָר קורץ און ברײט, שטאַרק צערודערט און רעדט אויף איהר אײגענער שפּראַך.

— רעדט און רעדט, פאַר פײגע און פאַר װאַסער, בײַזערט זיך דער זעלטער, אַ װאָרט מען זאָל דאָס פֿאַרשטײן!

— כאַ-כאַ-כאַ, צעלאַכט זיך. די שװאַרצע הינדל ענטדעקט אַמעריקע! װאָס איז זי נישט קײן יודענע, אַז זי זאָל נישט רעדן פאַר פײער און פאַר װאַסער? — רע בעריל, װי האַלט איך שוין מיט דיר אַזוי זײַט !...

דאָס איז יודער איהר משוגעת: „רע בעריל" און װאָלט זי נישט געװען משוגע װאָלטן מיר זיך אפשר דערװאוסט פון דער בעריל-טראַגעדיע, װעלכע האָט די שװאַרצע הינדלען דאָ אַהער פֿאַריאָגט — די משוגענע אָבער האַלטן זייערע סודות, האָבן זיי פֿאַרשלאָסן אין די קעפּ, פֿאַרקלאַפּט די מוחות-טירלען און די שליסלען אַװעקגעװאָרפן, פון צײַט צו צײַט באַר, רײַסט זיך, װי פון זיך אַלײן אַרויס אַ זיפץ, אַ קרעכץ, װעלכער װאַרפט אַ מאַטן שײַן אויף זייערע פֿאַרגאַנגענהײטן, אויף זייערע איבערלעבענישן, איבעריגענס

— מיט די דאַרף מען קענען רעדן, מען דאַרף קענען געװינען זייער צוטרוי, דערקלערט אונז די שװעסטער, און בעהמט אײַן, װי אַ געטרײַע מאַמע דער צעװײנטער געטעלען.

זעליק. י.

*) מיט אַב'אויספלוג פון דער ייִדישער לאַנד-קענטשאַפט געזעלשאַפט.

טעאַטער „פילהאַרמאָניע" גאַרוטמאַװיטש-גאַס 20 טעל. 213-84

װאָס איז װערט 3 שעה צו פֿאַרגעסן אין אַלע דאגות און זאָרגן און װערן מיטגעריסן מיט דער לאַכענדיגער, זינגענדיגער און טאַנצענדיגער „יודישער באַנדע"?

װײַטערדיגע גאַסטשפּילן פון בעריהמטן קלײנקונסט-טעאַטער

די יודישער באַנדע

מיט די פרײַליכע „באַנדיטען": (ל. א. ב.) חנה גראָסבערג, לילי ליליאַנאַ, מאַלװינאַ ראַפּעל, דוד לעדערמאַן, לעאָן ליבגאָלד, הערמאַן פעניגשטײן, זישע האַק, אײַזיק ראָטמאַן. ● הײַנט אָװנט פון 60 גר. ביז 2 זל.

פולשטענדיג נײַער רעפּערטואַר-פּראָגראַם

זאָל לעבען עמר!!!

דיריגענט: ד. בײגעלמאַן. קאָנפֿעראַנס: ה. פעניגשטײן. אינספּיצ.: ר. מאַרסאַלאָװ. דעקאָראַציעס: אַ. הענדלער. אַד מ. ב. גאַדיק. בילעטן אין פילהאַרמאָניע-קאַסע.

די פראַגע פון פֿאַראײנהײטלעכן דעם אומזאַץ-שטײַער פון דער טעקסטיל-בראַנזשע

די אַרבײַטן פון דער לאָדזשער האַנדעלס-קאַמער אין דער פראַגע פון סטאַלירן דעם אומזאַץ-שטײַער אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע זענען איבערגעריסן געװאָרן צוליב דעם, װײַל ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די קאָנצעפּציע װעגן נעהמען דעם שטײַער נאָר בײַם אימפּאָרט פון װויה-שטאָפן האָט נישט קײן שום אויסזיכטן אויף ערפאָלג.

ס'האָט זיך דעריבער געשאַפן דאָס פּראָבלעם צי מ'װאָלט נישט געקענט אָנװענדן דאָס סיסטעם פון פֿאַראײנהײטליכן דעם אומזאַץ-שטײַער דורך נעהמען איהם פון האַלב-פאַבריקאַטן דאָס הײסט פון גאַרן און פֿאַרטיגע סחורות װען ס'האַנדעלט זיך װעגן אונטערנעהמונגען, װעלכע אַרבײַטן איבער דאָס דאָזיגע גאַרן אין אײגענע פאַבריקן.

די ערשטע מײנונגס-אויסטוישן האָבן בעװיזן, אַז דאָס אָנװענדן אַזאַ מעטאָד איז נאָך מעהר קאָמפּליצירט װי דאָס בעשטײַערן פון רויה-שטאָף.

די אונטערקאָמיסיע בײַ דער האַנדעלס-קאַמער האָט בעשלאָסן װײַטער אָנצוהויבן אַרבײַטן װעגן אויסגעפינען אַ מעטאָד, װעלכער װאָלט ערלויבט צו סטאַלירן דעם אומזאַץ-שטײַער אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע.

כאַלופּניקעס-צענטראַלע אין פּוילען

שבת'דיגער מיטינג אין ענגלישען זאַל

שבת איז פֿאָרגעקומען אַ גרויסער מיטינג אין ענגלישען זאַל, אײַנגעאָרדנט דורכ'ן צײַטװײַליגען אָרגאַניזיר-קאָמיטעט פון אַ כאַלופּניקעס-צענטראַלע אין פּוילען.

ה' ברײַטשטײן עפנט דעם מיטינג און ערטײלט דאָס ערשטע װאָרט דעם ה' מיאַדאָװניק, פֿאָרשטעהער פון מענער-שנײַדער כאַלופּניקעס, װעלכער גיט איבער דעם ציל פון מיטינג. מיט גרעסערע רעדעס טרעטן אַרויס די ה"ה ראַדאָשיצקי, בענקעל און סאַפּאַן. די רעדנער בעגרינדען די לאַגע פון די כאַלופּניקעס פון יעדען שטאַנדפּונקט און די נויטיגקײט פון אַזאַ זעלבסטשטענדיגע צענטראַלע. ה' אַדװ. װײַצמאַן האַלט אַנ'אינהאַלטסרײַכען רעפעראַט װעגן דער כאַלופּניקעס-בעװעגונג אין פּוילען, און װעלכען עס קומט צום אויסדרוק די שװערע לאַגע פון כאַלופּניק, און אַז ס'איז נישטאָ קײן פֿאַרשטענדניש פאַר'ן כאַלופּניקעס-פּראָבלעם און אַז ס'אינטערעסאַנטסטע דערבײַ איז, װאָס אי דער געדאַנק און אי די איניציאַטיװ איז נישט געקומען פון אויבען, נאָר פון די כאַלופּניקעס זעלבסט. ה' אַדװ. װײַצמאַן ערקלערט זײַן גרײטקײט מיט אַלעם מיטצוהעלפן דאָס אָרגאַניזירען און שטאַרקען די דאָזיגע צענטראַלע, װעלכע איז אַ נויטװענדיגקײט — ספּעציעל אין איצטיגען מאָמענט.

צום סוף װערט אָנגענומען אַ רעזאָלוציע װאָס פֿאָדערט אויף דעם צײַטװײַליגען קאָמיטעט, ענערגישער צו אַרבײַטן אַרום דער אָרגאַניזירונג פון דער כאַלופּניקעס-צענטראַלע אין פּוילען.

Dr. REICHER

פּאָלודניאָװאַ 28, טעל. 201-93

ספּעציאַליסט

פאַר מענער-שװעכע-בעהאַנדלונג.

סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ-אַנאַליזען

נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—8 אָװענט

ראַטעװעט אײַער געזונד

קראַנקע אויף רופּטורען (ברוך-קראַנקהײטען)

ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הײל-גומי-באַנדאַזשען פון מײַן מעטאָדע העלפן ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוך-קראַנקהײטן (רופּטורען) אַפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע בײַ מענער, פרויען און קינדער.

דאָס אַראָפּלאָזען זיך פון מאָגען און קישקעס בעזײַטיגט איך דורך פֿאַרלעגען ספּעציעלע אינדיװידועל צוגעפּאַסטע בויך-באַנדאַזשען.

אויף אויסגעקרימטע רוקען-בײן (הויקערס) אָרטאָפּעדישע הײל-גאָרסעטן אויף בײנער-שװינדזוכט און אַלע אַנדערע פֿעהלערן אָרטאָפּעדישע הײל-אַפּאַראַטן אויף פּלאַטפוס.

פּעציעלע אײַנלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען, אויף זשילאַסעם. — גומי-זאָקן לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס

ספּעציעלער אַנשטאַלט פאַר הײל-אָרטאָפּעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אויס לעמבערג

לאָדז, פּיראַמאָװיטשאַ 9 (אַלגינסקאָ)

(פּראָנט פּאַרטער), טעל. 177-09 נאָהנט פון לאָדזער פאַבריקס-באַהנהויף

בעמערקונג: דאָס ערשײַנען פון די קראַנקע איזאויסבעדינגט נויטיג. צאָהלרײַכע דאַנקזאַגונגען און דאַנק-בריף.

(אין זגערזש אויף סלאָמאַצקאַ № 2 און № 4 אײגענע הײַזער)

ראַדיאָ-װינקעל

װאונדער פון טעלעװיזיע

צוזאַמען מיטן װאונדערבאַרען פליה: לאָנדאָן-מעלבורן (18000 קילאָמעטער) װעלכען די ענגלישע פליהער סקאָט און בלעק האָבן דורכגעמאַכט אין קנאַפּע דרײַ טעג, איז אויך דורכגעפיהרט געװאָרן אַ צװײטע טעכנישע װאונדער.

באַלד באַך אָנקומען פון די פליהער קײן אויסטראַליען איז די גאַנצע פילם-אויפנאַהמע איבערגעשיקט געװאָרן קײן ענגלאַנד, אָבער נישט דורך דער פּאָסט, נאָר מיט דער הילף פון טעלעװיזיע.

דאָס איבערשיקען דעם פילם אויף די ראַדיאָ-כװאַליעס האָט זיך גלענצענד אײַנגעגעבן, און שוין אויפן אַנדערן טאָג זעבן אין אַלע לאָנדאָנער קינאָס געװיזן געװאָרן די מערקװירדיגע אויפנאַהמע פון די פליהערס אָנקומען אין דער אויסטראַלישער הויפּט-שטאָט.

מיר לעבן אין אַ צײַט פון טעכנישע װאונדער.

אין װעלכע שעה'ן הערט מען אַמײַסטען ראַדיאָ?

דער איטאַליענישער ראַדיאָ פיהרט כסדר דורך אַנקעטעס אויף דער טעמע: װען מען הערט אַמײַסטען ראַדיאָ?

די רעזולטאַטן פון דער לעצטער אַנקעטע װײַזן, אַז פון 7 ביז 9 אינדערפריה, איז די פּרעק װענץ גאָר אַ גרויסע. אין דער דאָזיגער צײַט הערט מען גימנאַסטיק, אַקטועלע ידיעות און הויז-װירטשאַפט, נאָך 9 פאַלט די פרעקװענץ, געװאַלדיג, און שטײַגט צוריק ערשט פון 1—2 בײַטאָג, נאָך 2 װערט װידער קלענער די צאָהל הערער, אין דער נאָכמיטאָג צײַט הערן ראַדיאָ מעהרסטענטײל פרויען, װאָס זיצן אין העפטן אָהער שטריקן, צי גאָר בעהמען אויף געסט און זענען זיי מכבד מיט... ראַדיאָ.

ערשט 6 אַ זײגער פאַרנאַכט פאַרגרעסערט זיך בעדײַטענד די צאָהל ראַדיאָ-הערער, הויפּטזעכליך אויף דער פּראָװינץ, װאו די בעפעלקערונג װערט פריהער פרײַ פון דער אַרבײַט, װי אין די גרויסע שטעט.

דער קולמינאַציע-פּונקט פון דער צאָהל ראַדיאָ-הערער קומט צװישן 8.30 און 10.30 אָװענד. אין דער צײַט איז דאָ די גרעסטע פֿאַראינטערעסירונג צום ראַדיאָ, כאָטש אויך שפּעטער זיצן נאָך אַ היבשע צאָהל אַמאַטאָרען בײַ די אַפּאַראַטען.

אַנ'ערצעהלונג פאַר'ן ראַדיאָ

מיט אײניגע מאָנאַטען צוריק האָט מען אין פראַנקרײַך פֿאַרעפֿענטליכט אַ קאָנקורס אויף אַ „ראַדיאָפאָנישע" ערצעהלונג מיט אַ פּרעמיע פון דרײַ טויזענט פראַנק. דאָס זשורי האָט אָבער נישט געקאָנט צופּסקענען די פּרעמיע, דערפֿאַר, װאָס... קײנער האָט זיך צום קאָנקורס נישט געשטעלט.

די דאָזיגע פראַגע װערט אָבער אין די פֿאַראינטערעסירטע קרײַזן נישט בעטראַכט פאַר אַ האָפענונגסלאָזע, כאָטש אַזאַ מין אויפגאַבע איז פֿאַרבונדען מיט גרויסע שװעריגקײטען, שוין צוליב דעם אַלײן, װאָס נישט יעדער ראַדיאָ-הערער האָט דאָס געדולד אויסצוהערן אַ גרעסערע ערצעהלונג בעסלעכװײַז.

דאָך אָבער האָבן אַזעלכע אויפֿיצירעס געהאַט ערפאָלג אויך. אַזוי למשל, האָט לאָנדאָן געהערט מיט גרויס שפּאַנונג אַ קרימינעלע ערצעהלונג פון ערגאַר װאַלאַס, און שטאָקהאָלם — אַ גרויסע נאָװעלע פון זיגפּריעד סיװערטס.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מאָנטאָג, ד. 12 נאָוועמבער 1934

6,45 פריהמאָרגען-אודיציע. 6,48 פליטען. 6,52 גימנאַסטיק. 7,07 פליטען. 7,15 ידיעות. 7,25 פליטען. 7,50 רעקלאַמע-קאָנצערט. 11,57 צײַט-סיגנאַל. 12,03 ידיעות. 12,05 מרעסע. 12,10 קאָנצערט. 1 ידיעות. 1,05 פליטען. 3,30 עקספּאָרט. 3,35 בערזע. 3,45 קאָנצערט. 4,15 לידער. 4,45 לעקציע דײַטש. 5 געזאַנג. 5,25 פליטען. 5,35 פּויליש לידער. 5,50 רעפעראַט. 6 פליטען. 6,10 רעפּערטואַר פון די טעאַטערן. 6,15 מוזיק. 6,45 שמועס פאַר עלטערע קינדער. 7 פון די סטושעלצעס. 7,50 ספּאָרט. 8 מוזיק. 8,45 ידיעות. 9 קאָנצערט. 9,45 „אויף סיביר" — רעפעראַט פון מאַלינאָװסקי. 10 רעקלאַמע-קאָנצערט. 10,15 טאַנץ-לעקציע. 10,35 טאַנץ-מוזיק. 11 ידיעות, קאָמוניקאַטען. 11,05 טאַנץ-מוזיק.

רעסטאָראַן-דאַנסינג

„TABARIN"

20 נאַרוטאָװיטש-גאַס 20

ערעפנונג פון װינטער-סעזאָן! אין נײַ-רעמאָנטירטן בריטען זאַל.

אַטראַקציעס איבער אַטראַקציעס!!

צום ערשטן מאָל אין לאָדז 12 ערשטקלאַסיגע Music-Hall סענסאַציעס!

מיט דעם װעלט-בעריהמטען זשאָנגלער

ADANOS אין דער שפּיץ.

נײַ-אַנגאַזשירטער דזשעז-אָרקעסטער

The 7 Weinroth-Band

„FIVE" ● יעדען טאָג פון 5 ביז 8

אָװענד-פּראָגראַם פון 10 ביז פריה.

ערשטקלאַסיגע קוך! —:— ביליגע פּרײַזען!

ספּאָרט-באַוועגונג

אַ לייען-זאַל אין בר-כוכבא

אויפן נאָמען פון דר. ל. פּריבולסקי

אין עלטסטן און ערשטן יידישן טורן- און ספּאָרט-פאַראיין „בר-כוכבא" איז נעכטן פאָרגעקומען אַ בעשיידענע פייערונג, בעשיידן אין היבזיכט פון רעקלאַמע און גרויס-מאַכעריי, אָבער די פייערונג איז שוין ניט בעשיידן אין איהר מהות.

די נייע פאַרוואַלטונג האָט נעכטן געעפנט אַ לייען-זאַל אויפן נאָמען פון דעם יונג-פאַרשטאָרבענעם און אונפאַרמידליכן, לאַנג-יעהריגן פּרעזעס פון בר-כוכבא ד"ר ל. פּריבולסקי.

אין דער אויפטו פון דער „בר-כוכבא" פאַרוואַלטונג אַ דאָפּעלט גרויסע, ערשטענס וואָס עס ווערט פאַראייביגט דער נאָמען פון דעם פּאָפּולערן נאַציאָנאַלן עסקן, פון דעם וועלכער האָט אַזוי פיל יונגע יאָהרן אָוועקגעגעבן דעם יידישן כלל און בעזונדערס זיך געווידמעט דער אידעע פון פיזישער רענעסאַנס פון דער יידישער יוגענד, ער האָט דאָס בעטון דעמאָלס ווען גימנאַסטיק און ספּאָרט ביי דער יידישער יוגענד איז דורך דער יידישער געזעלשאַפט אויסגעלאַכט געוואָרן, ווען מ'האָט געדאַרפט זוכן מענשען, וועלכע זאָלן זיך ווידמען דער דאָזיגער אידעע. דער פאַרשטאָרבענער ד"ר פּריבולסקי איז געווען פון די, וועלכע האָבען געמאַכט דעם דורכברוך ביי דער יידישער געזעלשאַפט, וועלכער האָט אָבער געוואוסט, אַז ספּאָרט איז נישט קיין ציל פאַר זיך, נאָר אַ מיטעל צו שאַפען דעם גאַנצען, דאָס שטאַלצען, דעם פיזיש און קולטורעל פולקאָמען יידען.

און ווען ד"ר פּריבולסקי איז געשטאָרבען יונגערהייט האָט די גאַנצע יידישע ספּאָרט-בעוועגונג שמערצליך דערפיהלט די אבדה, פאַר דער בעוועגונג און בכלל פאַר דער יידיש-נאַציאָנאַלער אַרבייט איז דעמאָלט פאַרלוירען געגאַנגען אַ גרויסע פּערזענליכקייט.

אַזוי איז שוין אָבער דער גורל, אַז וואָס די ערד דעקט צו ווערט פאַרגעסען, זיינע תלמידים, זיינע מיטאַרבייטער האָבען זיך ביז איצט נישט בעמיהט צו שאַפען עפּעס אַן אינסטיטוציע, עפּעס אַן אַנשטאַלט וועלכער זאָל טראָגען דעם נאָמען פון פאַרשטאָרבענעם, אויך „בר-כוכבא" וועלכע איז געווען פאַרפליכטעט צו פאַראייביגען דעם אנדענק פון זייער פיהרער און פּרעזעס, האָבען דאָס ביז איצט נישט געטון, דעריבער איז צו בעגריסען דעם איצטיגען אויפטו פון דער בר-כוכבא פאַרוואַלטונג.

גלייכצייטיג איז ווערט צו בעגריסען דער פאַקט, וואָס אויפ'ן נאָמען פון ד"ר פּריבולסקי איז געשאַפען געוואָרען נישט קיין ספּאָרט-פאַראַנשטאַלטונג, נאָר אַ קולטורעלע אינסטיטוציע ביי אַ ספּאָרט-פאַראיין, וואָס דאַרף סימבאָליזירען די קולטורעלע אַרבייט אין אונזער ספּאָרט-בעוועגונג, וועלכע איז לייכטער אַזוי פאַרנאַכלעסיגט געוואָרען. דאָס עפענען אַ לייען-זאַל אין בר-כוכבא אויפ'ן נאָמען פון ד"ר פּריבולסקי איז איינס פון די בעשיידענסטע אויפטוען פון אַ יידישען ספּאָרט-פאַראיין.

* * *

די בעשיידענע פייערונג, צו וועלכער ס'זענען געקומען די מיטגלידער פון „בר-כוכבא", פּרעזידיום פון לאָדזער עקזעקוטיווע פון וועלט-פאַרבאַנד „מכבי". פאָרשטעהער פון דער פּרעסע — האָט געעפענט דער פּרעזעס פון בר-כוכבא ד"ר ראָזען, דאַן האָט די אַלמנה פון ד"ר פּריבולסקי איבערגעשניטען דעם באַנד צום אַריינגאַנג אין דעם לייען-זאַל.

דער פאָרזיצער פון לאָדזער עקזעקוטיווע פון וועלט-פאַרבאַנד „מכבי" ד"ר עלענבערג האַלט אַ לענגערע רעדע וועגען דער פייערונג, דער אָרקעסטער האָט געשפּילט „התקוה" און די פייערונג איז געשלאָסען געוואָרען.

דער פאַראיינס-פאָרזיצער ד"ר ראָזען און פרוי פּריבולסקא האָבען מנדר געווען גרעסערע סומען פאַר דעם לייען-זאַל.

צום טורן-יום-טוב פון בר-כוכבא

די פאַרוואַלטונג צוזאַמען מיט די טעכנישע אָנפיהרונג פון יידישען טורן- און ספּאָרט-פאַראיין „בר-כוכבא" וועלכע ווייזט לעצטענס אַרויס אַ זעהר פאַרשטאַרקטע טעטיגקייט פאַרנעהמט זיך יעצט מיט אָרגאַניזירען אויף חנוכה אַ טורן יום-טוב אין גרויסן סטיל.

אין פּראָגראַם זענען פאָרגעזעהן אַ גאַנצע ריי זעהר אינטערעסאַנטע טורן און ספּאָרט נומערן.

אַ גאַנץ בעזונדערע אַטראַקציע וועט זיין דאָס אויפטרעטען פון דער ריאָרגאַניזירטער באָקס-סעקציע, וועלכע געפינט זיך יעצט אין אַ גוטע פאָרם.

די טעכנישע ליייטונג מאַכט אויך פאַרבערייטונגען צום קאָנקורס-טורנען וועלכעס וועט פאָרקומען אין קאַליש דעם 2. דעצעמבער ה. י. וועגען בעקומען דעם וואַנדער בעכער אויפ'ן נאָמען פון ד"ר שענקער, אָרגאַניזירט דורכ'ן לאָדזער קרייז פון וועלט פאַרבאַנד „מכבי".

אינ'ם דאָזיגען קאָנקורס וועלען פון לאָדזער בר כוכבא זיך בעטייליגען העכער 60 אַקטיווע ספּאָרטלער.

אַ יודישער ספּאָרטלער-לויף-מייסטער פון טעסאַליען

סאַלאָניק (יט"אַ) דער מיטגליד פון סאַלאָניקער „מכבי" לעאָן באַסי האָט ערהאַלטען דעם ערשטען פּריז אין 13 פאַרשידענע לויף-פאַרמעסטונגען. זי מען ערוואַרט וועט לעאָן באַסי פּראָקלאַמירט ווערען אַלס לויף-טשעמפּיאָן פון טעסאַליען.

דער פוסבאָל-טורניר

צוליב דעם אונאָפּהענגיגקייטס-יום-טוב

שבת האָט זיך אָנגעהויבען דער פוסבאָל-טורניר אין צוזאַמענהאַנג מיטן אונאָפּהענגיגקייטס-יום-טוב. דעם טורניר האָט איינגעאָרדענט ס.ק.ס.

דער טורניר איז געשפּילט געוואָרען אויפן זיבעטעל-סיסטעם. אָנטייל האָבען גענומען ל.ק.ס., וו.ק.ס. ס.ק.ס., ווימאַ.

די רעזולטאַטען פון ערשטען טאָג זענען געווען פאָלגענדע:

ס.ק.ס. — ל.ק.ס. (ליגע) 1:2

ווימאַ — וו.ס.ס. 1:2

ווימאַ — ס.ק.ס. 2:3

ל.ק.ס. — וו.ק.ס. 0:3

דאָס ערשטע אָרט האָט אַזוי אַרום פאַרנומען „ווימאַ".

ליגע-מעטשען אין לאַנד

וואַרשאַוויאַנקאַ — ל.ק.ס. 0:1

לעגיאַ — פּאָדגוזשע 2:2

וואַרטאַ — קראַקאָוויאַ 1:2

פּאָגאָן — וויסלאַ 0:1

דער לעצטער מעטש האָט זיך געענדערט 5 מינוט פאַרן סוף, צוליב דעם וואָס דער ריכטער האָט געהייסען צוליב אַ „פאַול" פאַרלאָזען דעם פּלאַץ דעם שפּילער פון „וויסלאַ" פּערעט. פּערעט האָט נישט געוואָלט פאַרלאָזען דעם פּלאַץ, צוליב דעם האָט דער ריכטער פאַרענדיגט דעם מעטש מיט אַ וואַלקאָווער פאַר פּאָגאָן.

די טאַבעלע זעהט אויס אויף פאָלגענדען אופן:

רוך — 36 פּונקטען; קראַקאָוויאַ — 27 פּ.; וויסלאַ — 26 פּ.; פּאָגאָן — 24 פּ.; גאַרבאַרניאַ — 23 פּ.; וואַרטאַ 22 פּ.; לעגיאַ — 22 פּ.; ל.ק.ס. — 19 פּ.; פּאָלאָניאַ — 18 פּ.; וואַרשאַוויאַנקאַ — 17 פּ.; פּאָדגוזשע 15 פּ.; סטשעלעץ — 3 פּונקטען.

דער לעצטער ליגע-מעטש קומט פאָר דעם 25 ד.ח.

מעטשען וועגען אַריינגעהן אין דער ליגע

רעוועראַ (סטאַניסלאַוואָוו) — שלאָנסק 0:1

שמיגלי (ווילנאַ) — נאַפּזשוד (ליפּיני) 2:3

אינטערנאַציאָנאַלע מעטשען

עסטרייך — שווייץ 0:3

2-טע רעפּרעזענטאַנץ פון איטאַליען — 2-טע רעפּרעזענט. פון עסטרייך 1:8

בוימען — רוך (שלעזיען) 2:3

פינאַל-מעטש אין שטשי-פּיאָרניאַק

לעגיאַ — וואַרשאַוויאַנקאַ 3:4

באָקס-מעטש

י.ק.פּ. (לאָדז) — סאָקאָל פּויזען 5:11

די סענסאַציע פון דאָזיגען מעטש איז געווען דער זיג פון מישורעוויטשען, איבער דעם לאָדזער גאַרנצאַרעק, דער לעצטער איז נאָקאַוטירט געוואָרען שוין אין דער פינפטער סעקונדע פון מעטש: ווייטערדיגע רעזולטאַטען זענען געווען פאָלגענדע: פּעלאַ (ס.) האָט בעזיגט אויף פּונקטען גלובאַ (י.ק.פּ.) ספּאָדענקעוויטש (לאָדז) האָט רעמיזירט מיט וואָזשניאַקעוויטשען (פּויזען) טאַבאָרעק (לאָדז) האָט געוואונען ביי קעשקאָווסקין, כמיעלעווסקי (לאָדז) האָט געוואונען ביי ראַגאָווסקי'ן, וואָרם (לאָדז) האָט געוואונען ביי לעשניאַק'ן, קנענף (לאָדז) האָט געוואונען ביי שולגנערן.

ערעפנונג פון אַ ספּאָרט-הויז אין קאַטאָוויץ

נעכטען איז אין קאַטאָוויץ פאָרגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון שטאָטישען מאָדערן-איינגעאָרדענטען ספּאָרט-הויז. אין דעם דאָזיגען הויז וועלען בעקומען אומזיסטע לאָקאַלען די 14 ספּאָרט-פאַראיינען, וועלכע געפינען זיך אין קאַטאָוויץ. ס'איז פאַראַן אַ גרויסער זיצונגס-זאַל, ביבליאָטעק, לייען-זאַלען 2 שלאָפצימערן מיט 10 בעטען פאַר צוגערייזטע מאַנשאַפטען א.א.וו. הלואי אינגיכען ביי אונז.

Dr. Z. Henrykowski
ספּעציאַל-אַרצט פאַר וועגערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
האָט זיך איבערגעציגען אויף
פּיעטריקאָווער 86
טעל. 143-63
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוונט.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע זאַל.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען.

Dr. med. Józef Imich
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַל-אַרצט פאַר האַלז, נאָז און אויערען-קראַנקהייטען
אָרדינאַטאָר פון לאַרינגאָלאָגישען אָפּטיילונג אין פּרעז. מאָשטשיצקים שפּיטאָל
מאָניושקי 1, טעל. 209-97
נעמט אָן פון 5—7 אָוונט.

ר. איזראַעל

דער בערזע-סוחר

שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

36

— די ערשטע פראַגע, וועלכע איך האָב איך געוואָלט שטעלען, איז די, צי איהר האָט גוט געלעבט מיט אייער פאַרשטאָרבענעם מאַן?

— יאָ. איך האָב מיט איהם זעהר גוט געלעבט.

— די גאַנצע צייט זייט איהר האָט זיך מיט איהם בעקענט?

— יאָ, די גאַנצע צייט וואָס איך האָב איהם געקענט און וואָס מיר האָבען צוזאַמען געלעבט.

— זענען נישט פאָרגעקומען צווישען אייך קיין שום מיינונגס-פאַרשידענהייטען?

— ניין.

— אויף קיין שום געביט?

— ניין, אויף קיין שום געביט.

— איז רובין געווען אַ געזונדער מענש אין אַלגעמיין?

— יאָ, אויף וויפיל איך ווייס איז ער געווען געזונד. איבעריגענס קאָן וועגען דעם געבען די גענויעסטע ערקלערונגען אונזער הויז-דאָקטאָר וועלכער איז גלייכצייטיג געווען אונזער פריינד.

דער אינספּעקטאָר האָט זיך פאַרצייכענט דעם נאָמען פון דאָקטאָר, וועלכען שולמית האָט אָנגעגעבען, דער אינספּעקטאָר האָט אין אָנהויב געשטעלט אומשולדיגע פראַגען כדי נישט מיטאַמאָל איבערצושרעקען די פרוי רובין, אָבער כסדר זענען די פראַגען געוואָרען דראַסטישער און שטאַרקער. די פרוי רובין האָט זיך אָבער פון זיי שוין נישט געקענט אַרויסדרעהען, ווייל זי איז געווען שוין איבערגאַנצען אונטער דער ווירקונג פון אינספּעקטאָר, וועלכער האָט איהר נישט געגעבען קיין איין רגע רוה, נאָר געשיט כסדר מיט איין פראַגע נאָך דער צווייטער.

— זאָלען מיר אָננעהמען האָט דער אינספּעקטאָר געזאָגט, אַז איהר האָט געליבט אייער מאַן און ער האָט אויך אייך געליבט, אַז צווישען אייך, ווי איהר האָט ערקלערט, זענען די גאַנצע צייט וואָס איהר האָט צוזאַמען געלעבט נישט געווען קיין שום מיינונגס-פאַרשידענהייטען, צי האָט איהר אָבער אַ מאָל נישט בעמערקט אַז אייער מאַן זאָל אייך פאַרראַטען?

שולמית האָט אָנגעקוקט דעם אינספּעקטאָר און האָט געמאַכט אַ מינע ווי זי וואָלט איינגאַנצען נישט פאַרשטאַנען וואָס דער אינספּעקטאָר רעדט.

— ענטשולדיגט פאַר דער פראַגע, האָט דער אינספּעקטאָר אַביסעל מילדער געמאַכט די פראַגע, איך האָב אייך פריהערדאויס געזאָגט אַז מיינע פראַגען וועלען זיין דראַסטישע דאָס וואָס איך פרעג הייסט נאָך נישט אַז איך ווייס עפּעס, פאַר דער אויספאָרשונג איז אָבער נויטיג יעדער פּרט. יעדע קלייניגקייט, מיר טאָרען זיך דערנאָך נישט מאַכען קיין פאָרוואורפען אַז מיר האָבען עפּעס נישט דערפרעגט. עפּעס נישט דערזאָגט. מיר מוזען וויסען אַלץ, כדי זיך מאַכען אַ קלאָר בילד, פון וועלכען מיר זאָלען קענען אויסטיילען דאָס וואָס מיר דאַרפען און בויען אונזערע השערות וועגען דעם געשעהעניש. אַלזאָ איך שטעל אייך נאָכאַמאָל די פראַגע: צי איהר האָט נישט בעמערקט אַז אייער מאַן זאָל אייך פאַרראַטען?

ס'האָט געדויערט עטליכע סעקונדען ביז שולמית האָט זיך דעציזירט צו ענטפערען.

— ניין, האָט זי געזאָגט, איך האָב נישט בעמערקט און ווען מיר האָט זיך דאָס אַפילו געדוכט ווען איך האָב געהאַט אַ חשד, האָב איך נישט געוואָלט זיך אַריינטראַכטען דערין און מאַכען דערפון קיין טראַגעדיע, טאַקע דערפאַר כדי אונזער צוזאַמענלעבען זאָל זיין אַ פריידליכעס און זאָל מיט גאָרנישט געשטערט ווערען.

— פון דעם דינג איך אַרויס, אַז אַ חשד האָט איהר געהאַט, הגם איהר האָט זיך אין גאָרנישט איבערצייגט.

— אַזוי איז עס.

— האָט איהר זיך נישט געוואונדערט אַזוי, ביי זיך, אין זיך, וואָס רובין האָט אַפילו אין זינען אייך צו פאַרראַטען?

שולמית האָבען געשטיקט די טרערען, קענטיג געווען אַז פאַר איהר איז דאָס געשפּרעך זעהר פּיינליך, אַז די פראַגען פאַרשעהמען זי, בעליידיגען זי, אַז זי וועט לאַנג נישט אויסהאַלטען.

דער אינספּעקטאָר איז אָבער געווען ריקזיכטסלאָז. ער האָט נישט אַרויסגעלאָזען דאָס טעמפּאָ פון זיין אויספאָרשונג. דווקא איצט ווען ער האָט שוין די פרוי רובין געבראַכט צו דער מדרגה פון אַזאַ אויפרעגונג און פאַרצווייפלונג האָט ער ווייטער געשטעלט זיינע פראַגען.

— איך האָב זיך גאָרנישט געוואונדערט, האָט ער אינספּעקטאָר, ס'איז זיך נישט געווען וואָס צו וואונדערן. מיין מאַן איז געווען פּונקט אַזוי ווי אַלע מענער, נישט בעסער און זיכער נישט ערגער, איבעריגענס האָב איך אייך שוין געזאָגט, אַז איך האָב זיך אין גאָרנישט איבערצייגט...

— איהר פאַרשטייט מיך נישט, האָט דער אינספּעקטאָר איהר איבערגעשלאָגען די רייד. מיין פראַגע האָט געצילט דערצו, אַז איהר זאָלט מיר ענטפערען צי האָט איהר זיך נישט געוואונדערט, אַז אייער מאַן האָט אַ בעדערפעניש פאַר אַנדערע פרויען?

— איך פאַרשטיי נישט די גאַנצע פראַגע, וואָס מיינט איהר דערמיט? פאַרוואָס האָב איך זיך צוליב דעם געדאַרפט וואונדערען?

— איהר פאַרשטייט נישט די פראַגע, אָדער איהר מאַכט זיך נישט פאַרשטעהן דעריבער וועל איך אייך אַנדערש שטעלען די פראַגע. צי איז דאָס קינד אייערס אויך דאָס קינד פון אייער פאַרשטאָרבענעם מאַן?

שולמית האָט זיך צולאַכט מיט אַ היסטערישען געלעכטער.

— איצט, פאַרשטעה איך אייך, אינספּעקטאָר, אַנשטאָט איהר זאָלט מיך פרעגען, צי איך האָב פאַרראַטען מיין מאַן, האָט איהר אָנגעהויבען פון אַן אַנדערער און געפרעגט צי מיין מאַן האָט מיך פאַרראַטען.

— זאָל זיין אַזוי, אויב איהר ווילט דאָס אַזוי פאַרשטיין, מיין פראַגע איז אַ קלאָרע, איך פרעג צי איז רובין דער אמת'ער פאָטער פון אייער טעכטערל?

טאַקע ערשט איצט האָט די פרוי רובין פאַרשטאַנען די פראַגע, זי האָט זיך דערשראָקען, צי האָט מאַרקוס דעם אינספּעקטאָר וועגען עפּעס געזאָגט, צי איז דאָס מעגליך? צי קען דאָס זיין אַז פאַר זיין אַוועקפאָהרען האָט ער דעם דאָזיגען סוד איבערגעגעבען דעם פּאָליציי-אינספּעקטאָר, זי האָט געוואָלט פרובען, צי ס'איז ווירקליך אַזוי.

— ניין, דאָס איז נישט אמת, דער פאָטער פון מיין טאָכטער איז נישט קיין אַנדערער ווי מיין פאַרשטאָרבענער מאַן.

— מיר האָבען אַ ידיעה, אַז אייער מאַן האָט נישט געקענט האָבען קיין קינדער.

— נישט אמת, נישט אמת, דאָס איז אַ בלבול.

— בערוהיגט זיך, פרוי רובין, איך נעהם אָן אייער ערקלערונג. אַז די גאַנצע מעשה איז אַ ליגען אַז דאָס איז רכילות, אָבער מיר וועלען זיך מוזען דערין איבערצייגען

— זי אַזוי, ווער האָט דאָס אייך געזאָגט, ווער האָט אויסגעטראַכט אַזאַ בלבול?

— מיר האָבען וועגען ווי אַזוי זיך איבערצוצייגען וועגען דעם, אויב איהר וועט אונז נישט זאָגען דעם אמת...

— טאָ וואָס וועט איהר טון?

— מיר וועלען מוזען עקסהומירען, דאָס הייסט אויסגראָבען דעם טויטען קערפּער פון אייער מאַן, כדי אַדורכצופיהרען אַ סעקציע און אויספאָרשען צי אייער מאַן האָט געקענט האָבען קינדער אָדער נישט.

— ניין, טוט דאָס נישט. שענדעט נישט קיין טויטען קערפּער, שענדעט נישט דעם אָנדענק פון אַן אָרענטליכען מענש. (פאָרטזעצונג קומט).

ביראָ־בידזשאַן און זיינע קאָלאָניזאַציע־מעגליכקייטען

אויספיהרליכע בעריכטען פון דעלעגאַטען פון „אָרט" און „אַגראָ־דזשאָינט"

מאָסקווע (יט"א) צוריקקומענדיג פון ביראָ־בידזשאַן, האָט דער דירעקטאָר פון „אָרט"־פאַרבאַנד ד"ר יעקב צעגעלניצקי איבערגעגעבן דעם מאָסקווער קאָרעספּאָנדענט פון דער יידישער טעלעגראַפען־אַגענטור, וועלכען ער האָט ערטיילט פאָלגענדען אינטערוויאו:

לויטן אויפטראַג פון דער צענטראַל־ליטונג פון „אָרט"־פאַרבאַנד זענען מיר אָפּגעפאָהרען דעם 12. סעפּטעמבער אין דער יידישער אויטאָנאָמער געגענד אין ביראָ־בידזשאַן, מיר זענען אין משך פון 25 טעג אַרומגעפאָהרען איבער דעם גאַנצען שטח און האָבען באַזוכט אַלע וויכטיגע טעכנישע פּונקטען — די נייע יידישע ישובים אין פאַרשידענע טיילען פון ביראָ־בידזשאַן און אויף דעם אַמור אַלע קאָזאַקען־דערפער, אין קאָרעיש דאָרף און אַ רייה ישובים פון שטאָטישען טיפּ, וואָס ליגען אין דער לענג פון דער באַהן־ליניע. אונזערע אַלגעמיינע איינדרוקען וועגען דער געגענט און מעגליכע צוקונפט פון דער געגענד זענען פאָלגענדע:

אין ביראָ־בידזשאַן זענען פאַראַן בעדייטענדע פרייע ערד־שטחים, וועלכע וועלען קענען, נאָך אַ געהעריגער, פריהערדיגער צוגרייטונג, אויסגענוצט ווערען פאַר לאַנדווירטשאַפטליכע צוועקען פאַר תבואה און גערטנער קולטורען, עס זענען אויך דאָרט פאַראַן בעדייטענדע מעגליכקייטען פאַר דער ענטוויקלונג פון פיה־צוכט און מילך־ווירטשאַפט, צוליב דעם רייכטום פון לאָנקעס. די גרויסע צאָהל פיש־רייכע טייכען ערלויבט צו ענטוויקלען די פיש אינדוסטרי. עס זענען פאַראַן גרויסע וואַלד־מאַסיווען מיט ווערט־פולען האָלץ־מינים, וואָס שטעלען מיט זיך פאָר אַ גוטע באַזע פאַר דער ענטוויקלונג פון וואַלד־ווירטשאַפט און האָלץ־באַאַרבייטונג־אינדוסטרי. ענדליך זענען אויך פאַראַן מינעראַלע רייכטימער אין באַרגיגען כינגאַן־טייל פון ביראָ־בידזשאַן: אייזען, קופּער, קוילען, גראַפיט, גאָלד. א. אַנד. וועלכע קענען ערמעגליכען די ענטוויקלונג פון אַ רייה צווייגען פון דער שווערער אינדוסטרי. צוליב דער געוואַלדיגער נאָכפראַגע אויף דעם ווייטען מזרח אויף זאַכען פון בריימען געברויך, קען ביראָ־בידזשאַן בלי ספק אין דער נאָהענטסטער צוקונפט ווערען אַ צענטער פון מיטעלער און קליינער אינדוסטרי (מעבעל, גאַלאַנטעריי, שוכוואַרג, קליידונג א. ד. גל.) שטיצענדיג זיך אויף די רויה־שטאָף, קאָנטינגענטען, וועלכע די רעגירונג וועט אויסטיילען פאַרן ווייטען מזרח און טיילווייז אויף די אָרטיגע רויה־שטאָפען.

די אַלע פּאָטענציעלע מעגליכקייטען פון ביראָ־בידזשאַן וואַרטען אויף אַ לעבעדיגע איניציאַטיוו און בעדייטענדע מענשען־קאַדרען, וועלכע געפינען זיך דאָרט איצט אין אַ מינימאַלער צאָהל.

גלייכצייטיג דאַרף אָנגעוויזן ווערען אויף די שוועריגקייטען, וועלכע מען וועט מוזען בייקומען בשעת ענטוויקלען אַ גרויסע קאָלאָניזאַציאָנס־אַרבייט אין ב"ב. די ווייטקייט פון ביראָ־בידזשאַן פון צענטער פון לאַנד קאָמפּליצירט די באַוואָרגונג און די באַדינונג פון דער קאָלאָניזאַציע, די הויפּט־שוועריגקייט באַשטעהט אָבער דערין, וואָס נידריגע ביראָ־בידזשאַנער ערד־שטחים ביי זייער צו גרויסער פייכטקייט פאַר דער לאַנדווירטשאַפט פאָדערן פיל אַרבייט. געלדמיטלען און טעכנישע מיטלען, כדי זיי טריקענען. די טריקענע ערד־שטחים אין די העכערע געגענדען, וועלכע זענען געווען פריהער באַוואַלדעט, וועלען קענען פאַרווענדעט ווערען אויף לאַנדווירטשאַפטליכע צוועקען ערשט נאָכן אויסקאָרטשעווען זיי.

די גרויסצוגיגע אָרגאַניזירונג פון דער קאָלאָניזאַציע אַרבייט אין ביראָ־בידזשאַן וועט אויך פאָדערן צו בויען אַ גענוגענדע צאָהל וועגען, כדי צו פאַרבינדען די נייע ישובים מיט די ראַיאָן־ און בית־צענטערן ווי אויך מיט די באַהן־ און וואַסער־וועגען. עס וועט אויך אויסקומען ביים אויסקלייבען ערטער אויף נייע ישובים זיך באַזונדערס רעכענען מיט דער פאַרצוימונג און זיכערונג פון די ווענטילע טייך־אויסגוסען, וואָס קומען פאָר ספּאָראַדיש אין פאַרשידענע פונקטען פון ביראָ־בידזשאַן.

אויסצופיהרען די אָנגעוויזענע הויפּט־אַרבייטען ביים צוגרייטען דעם אויטאָנאָמען געביט פאַר אויפנאַהמע פון בעדייטענדע קאַדרען פון יידישע איבערוואַנדערער, איז, נאַטירליך, בכח בלויז די מלוכה, און די זענען שוין אָנגעצייכנט געוואָרען צו פאַרווירקליכונג דורך די ענטשפּרעכענדע מלוכה אָרגאַנען אויף דעם חשבון פון מלוכה־מיטלען. געוויסע אַרבייטען אין דער ריכטונג ווערען שוין געפיהרט און מיר האָבען געהאַט די מעגליכקייט זיי צו באַאָבאַכטען אין ביראָ־בידזשאַן.

צו די אַקטועלסטע פון די דרינגענדע אויפגאַבען, וואָס זענען פאַרבונדען מיטן איינאָרדנען די אָנקומענדע איבערוואַנדערער" און די ברייטע ענטוויקלונג פון וואַלד־הייזער בוי, די פאַראָרדנונג פון די איבערוואַנדערער מיט קיה, מיט אונטערשטאָטישע געטרעטער ווי אויך מיט די נויטיגסטע שטוב־זאַכען.

צוליב די ספּעציפישע קלימאַטישע און באָדען באַדינגונגען אין ביראָ־בידזשאַן איז נויטיג ספּעציעל צו אונטערשטרייכען די וויכטיגקייט פון שאַפען אַ קוואַליפיצירטען אַגראָ־טעכנישען אַפּאַראַט, כדי צו אָרגאַניזירען און בעדינען די לאַנדווירטשאַפטליכע טעטיגקייט. נישט ווייניגער וויכטיג איז אַ קוואַליפיצירטער טעכנישער אינסטרוקטאָר פאַר די אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען, וואָס ווערען אָרגאַניזירט אין ביראָ־בידזשאַן. נעהמענדיג אין אַכט דעם מאַנגעל פון טעכניש צוגעגרייטע קאַדרען, וואָס איז שייך דעם אַנטייל פון אויסלענדישע יידישע אָרגאַניזאַציעס געזעלשאַפטליכע אין דער קאָלאָניזאַציע פון ביראָ—בידזשאַן אונטערליגט נישט קיין צווייפעל אַז זייער אַנטייל אין דאָס אויסנוצען זייער אָנגעזאַמעלטע קאָלאָניזאַציע־ערפאַהרונג אין דער אָנווענדונג פון טעכניש, פינאַנציעלע און אָרגאַניזאַציאָנעלע מיטלען, וואָלט געקענט ברענגען פיל נוצען סיי דער יידישער באַפעלקערונג וואָס וואוינט שוין אין ביראָ־בידזשאַן, סיי דער קינפטיגע ענטוויקלונג פון דער איבערוואַנדערונג.

די ביז איצט אויסגעפיהרטע אַרבייט אין ביראָ־בידזשאַן הגם זי איז נישט פריי אין פאַרגאַנגענהייט פון דעפעקטען, אויף וואָס עס ווייזען אָן די אָרטיגע טוער גופא, האָט שוין דאָך פיל דערגרייכונגען, וועלכע מיר האָבען געהאַט די מעגליכקייט צו קאָנסטאַטירען אויפן אָרט, עס איז געלונגען צו שאַפען אַ רייהע שטיץ־פונקטען הן אין דער לאַנדווירטשאַפט הן אין דער אינדוסטריע פון ביראָ־בידזשאַן, אַלע ישובים זענען באַזאָרגט מיט שולען, עס שאַפט זיך אַ מעדיצינישע נעץ, עס בויט זיך אַ טעכניקום, מען האַלט שוין ביים ענדיגען בויען אַ טעאַטער. עס ענטוויקעלט זיך בהדרגה די אַרבייט פון דער פאַרבריכס קאָאָפּעראַציע ביים איינאָרדנען געזעלבער און בעשפייזונגס־פונקטען, עס איז באַזונדערס בעמערקבאַר דער וואוקס פון אַ מיניסטראַטיווען צענטער פון דעם געביט — פון דער שטאָט ביראָ־בידזשאַן, וואָס ווערט אַ צוציהונגס־אָרט פאַר די איבערוואַנדערער.

מיר האָבען אויך געהאַט די מעגליכקייט צו באַאָבאַכטען אין ביראָ־בידזשאַן נישט־ווייניג יידישע איבערוואַנדערער. וועלכע לעבען דאָרט שוין זייט איניגע יאָהר און זענען בעשעפטיגט אין די קאָלכאָזען, סאָווכאָזען, און אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען, אַלס אַרבייטער און אָנגעשטעלטע אויף דער אייזענבאַהן — וועלכע האָבען בעוויזען זיך צוגעפּאַסען מיטן לאַנד און זענען צופרידען מיט זייער מצב, דערצעהלענדיג וועגען די איבערגעלעבטע שוועריגקייטען און נויט, האָבען זיי בעהויפּטעט אַז איצט האָט זיך דאָס לעבען אין ביראָ־בידזשאַן פאַרבעסערט.

פאַרן אָפּפאָהר פון ביראָ־בידזשאַן האָבען מיר געהאַט געשפּרעכען מיט די פאָרשטעהער פון ביראָ־בידזשאַנער געביט און מיט דעם פּרעזידיע פון „איספּאָלקאָם" (אויספיהר־קאָמיטעט) אויף דעם ווייטען מזרח קרוטאָוו, וועלכע האָבען ערקלערט אַז דאָס בעפעלקערען ביראָ־בידזשאַן מיט אַרבייטענדע יידישע מאַסען איז אַ וויכטיגע מלוכה־אויפגאַבע פאַרן לאַנד און, אַז די מיטווירקונג אין דער אַרבייט פון אויסלענדישע יידישע אָרגאַניזאַציעס, וואָס זענען טעטיג אויפ'ן געביט פון קאָלאָניזאַציע. איז זעהר געוואונשען, קרוטאָוו האָט, דרך אגב, אויך אָפּגעוויזען אויף דער מעגליכקייט אויפצונעהמען אין ביראָ־בידזשאַן ביי דער שאַפונג פון ענטשפּרעכענדע באַדינגונגען, בעדייטענדע קאַדרען פון אַרבייטענדע יודען פון אַנדערע לענדער.

מאָסקווע, (יט"א). דער דירעקטאָר פון „אַגראָ־דזשאָינט" דר. יוסף ראָזען, האָט אין בעגלייטונג פון די ה"ה שמואל לובאַרסקי (הויפּט־אַגראָנאָם פון אַגראָ־דזשאָינט) יחזקאל גראָוע" (יוריס־קאָנסולט פון אַגראָ־דזשאָינט), און אהרן זייטשיק (לייטער פון קרימער אַגראָ־דזשאָינט) געמאַכט אַ רייזע קיין ביראָ־בידזשאַן און צוריקקומענדיג פון דאָרט ערטיילט דעם פאָרשטעהער פון דער יידישער טעלעגראַפען־אַגענטור פאָלגענדען אינטערוויאו:

די בעשטימונג פון דער סאָוויעטען רעגירונג וועגען דער אָרגאַניזאַציע פון אַן אויטאָנאָמער יידישער געגענד אין ווייטען מזרח, (ביראָ־בידזשאַן) האָט אַרויסגערופען אַ גרויסען אינטערעס אין יידישע קרייזען, היות אונזער אָרגאַניזאַציע פיהרט זייט יאָהרען יידישע לאַנד־בעזעצונגס־אַרבייט אין ראַטענפאַרבאַנד, זענען מיר נאַטירליך געווען פאַראינטערעסירט צו בעקומען אינפאָרמאַציעס פון ערשטער האַנד וועגען דער נאַטור און מעגליכקייט פון דער נייער געגענד, צוזאַמען מיט מיינע קאָלעגען, לובאַרסקי, גראָוע און זייטשיק, וועלכע זענען פאַרבונדען מיטן אַגראָ־דזשאָינט זייט דעם אָנהויב פון אונזער אַרבייט אין רוסלאַנד, האָבען מיר לעצטענס דורכגעפיהרט אַ רייזע קיין ביראָ־בידזשאַן. מיר זענען אַרויסגעפאָהרען פון מאָסקווע דעם 12־טען סעפּטעמבער און צוריקגעקומען דעם 21־טען אָקטאָבער. אַזוי אַז אין ביראָ־בידזשאַן גופא האָבען מיר פאַרבראַכט העכער דריי וואָכען. היות 8—9 טעג דויערט די באַהן־רייזע פון מאָסקווע ביז דער שטאָט ביראָ־בידזשאַן, וועלכע איז איצט אַ וויכטיגע סטאַנציע און דער הויפּט־קנופּ פון דער טראַנס־סיבירער אייזענבאַהן.

די יידישע געגענד בעשטעהט איצט פון פינף קרייזען (בירסקי, סטאַלינסקי, בלוכערסקי, בירזשאַנסקי און סמירנאָוויטשעווסקי) — א שטח פון אַן ערך צוועהן מיליאָן אַקער, אַרומגעצוימט צו מערב און דרום דורך דעם אַמור־טייך און ציהענדיג זיך צו צפון אין אַ נישט־רעגולערער ליניע עטליכע קילאָמעטער צפון־ווייז פון דער טראַנס־סיבירער אייזענבאַהן. לענג־אויס דער אייזען־באַהן הויבט זיך אָן די געגענד ביי דער סטאַנציע אָבלוטשיע און ציהט זיך ביז (אָבער נישט איינגעשלאָסען) דער שטאָט כאַבאַראָווסק אויף אַ מהלך פון 320 קילאָמעטער.

כמעט אַ דריטעל פון דער טעריטאָריע בערעכענט מען בערגיגע און נידעריג־בערגיגע שטחים וואָס זענען דערפאַר נישט צוגעפּאַסט פון לאַנדווירטשאַפטליכער זידלונג. ווי עס איז אָבער אָנגעוויזען געוואָרען דורך פּרעלימינערע פאָרשונגען, וואָס זענען געפיהרט געוואָרען די לעצטע יאָהרען, זענען די דאָזיגע בערגיגע שטחים רייך אין מינעראַל־אוצרות, וואָס זייער כמותדיגער און איכותדיגער קלענערער אָדער גרעסערער ווערט דאַרף נאָך פעסטגעשטעלט ווערען. די בערג זענען דאָס רוב בעדעקט מיט וואַלד, וואָס ענטהאַלטען בעדייטענדע כמותן פון ווערט־פולע מינים פון בוי־האָלץ.

די איבעריגע צוויי דריטעל פון דער טעריטאָריע בעשטעהט דער עיקר פון מעהר אָדער ווייניגער זומפּיגע פלאַך־שטחים, וועלכע וואָלטען געקענט בעפעהיגט ווערען צו אַקער־בוי בלויז נאָך זעהר עקספּענסיווע און קאָסטשפּיליגע דרענאַזש־אַרבייטען.

הגם דער באָדען איז רייך אין שוואַרץ־ערד, איז אָבער זיין שיכט אַ דינע און זעלטען דיקער ווי 12 סענטימעטער, דער אונטערבאָדען איז דאָס רוב אונדורכדרינגבאַר ליימיג און דער נאַטירליכער שפּוע פון באָדען איז אַ כמעט פאַרשווינדענדער. מחמת דעם איז דאָס דרענאַזש־פּראָבלעם זעהר אַ שווער'ס, דער לאַנד־דעפּאַרטאַמענט פון דער רעגירונג פאַרענדיגט איצט עטליכע בעדייטענדע דרענאַזש־פּראָיעקטען, בענוצענדיג זיך מיט מאָדערנער מאַשינעריע, עקסקאַוואַטאָרען, מעכטיגע קאַטערפּילאַר־טראַקטאָרען און אַנדערע מאַשינען.

מיר זענען געווען בעזונדערס בעפרידיגט פעסטצושטעלען אַז קיינער פון די בעאַמטע אָדער רעפּרעזענטאַנטען פון דער רעגירונג, מיט וועלכע מיר האָבען זיך צונויפגעטראָפען ביי פאַרשידענע ענינים אין משך פון אונזער נסיעה, האָט נישט געמאַכט דעם מינדעסטען פּרוב צו מינימאַליזירען די שוועריגקייטען, וואָס זענען פאַרבונדען מיט דער בעזעצונג און ענטוויקלונג פון דעם לאַנד, אַדרבה, זיי האָבען כסדר אונטערגעשטראָכען די דאָזיגע שוועריגקייטען און שטערונגען. די צאָהלרייכע געשפּרעכען, וואָס מיר האָבען געהאַט מיט פאַראַנטוואָרטליכע בעאַמטע פון דער צענטראַלער און לאָקאַלער רעגירונג האָבען נישט איבערגעלאָזען קיין ספק, אַז די סאָוויעטען־רעגירונג איז ענטשלאָסען צו פיהרען ענערגיש פאָראויס די ענטוויקלונג פון דעם פלאַץ טראָץ אַלע שוועריגקייטען. די רעגירונג איז לעבהאַפט פאַראינטערעסירט אין דער בעזעצונג און ענטוויקלונג פון דער ווייט־מזרחדיגער טעריטאָריע פון וועלכער די יידישע אויטאָנאָמע געגענד איז בלויז אַ קליינער בעשטאַנד־טייל, די רעגירונג האָט שוין געלייגט אויף דעם צוועק זעהר בעדייטענדע סומען און האָט אויסגעפיהרט אַ גרויסע טייל פון דער אַרבייט, עס מוז אָפען פעסטגעשטעלט ווערען, אַז וועלכע וויכטיגע אַרבייט עס איז אָנגעטאָן געוואָרען אין ב"ב איז אויסגעפיהרט געוואָרען דירעקט דורך די פאַרשידענע רעגירונגס־דעפּאַרטאַמענטען. און נישט דורך די יידישע אָרגאַניזאַציעס „אָזעט" און „איקאָר", וועלכע זענען דאָרט טעטיג ערשט זייט די לעצטע עטליכע יאָהר. אין אַ גייסט פון פריינדליכער קריטיק מוז ערקלערט ווערען, אַז די אַרבייט פון די דאָזיגע אָרגאַניזאַציעס איז נישט תמיד געווען ווי געהעריג געפּלאַנט און אויך נישט אויף אַ געביטען אופן אויסגעפיהרט.

Dr.
Wołkowyski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל־גאַס 11, טעל. 238-02
נעהמט אָן אין הויט־ און ווענערישע
קראַנקהייטען, מענער־שוועכע
נעהמט אָן פון 8—12 בייטאָג און פון 4—9 אָוונט.

משה מאַנטעפיאָרע

זיין לעבענס־געשיכטע צום 150־טען געבורטס־טאָג

פון מ. דאַנצים

(2

יונגער מאַנטעפיאָרע ווערט אַ באַנקיר, אַ קאַפּיטאַן אין דער ענגלישער אַרמע

נאָך אַלס יונגער בחור איז משה מאָנטעפיאָרע שוין געוואָרען אַ מיטגליד פון דער לאָנדאָנער בערזע.

דאָס איז געווען אַן אויסערגעוועהנליכע דערגרייכונג פאַר אַ יודען אין יענע צייטען, וואָרום אַפילו אין פינאַנץ, דאָס איינציגע פרייע פעלד, וואָס מען האָט פאַר יודען געלאָזען, זענען זייערע רעכט געווען בעשרענקט, און נישט מעהר ווי 12 יודען איז געווען דערלויבט זיך אָפּצוגעבען מיט באַנק־געשעפט, איז דער יונגער מאָנטעפיאָרע געווען איינער פון די געצייכלטע, פריווילעגירטע, וואָס האָט דאָס רעכט דערוואָרבען.

ער איז געוואָרען אַ שותף מיט זיין ברודער אברהם, און די פירמע „די ברידער מאָנטעפיאָרע" איז אין אַ קורצער צייט געוואָרען בערימט איבער גאַנץ ענגלאַנד און געוואונען דעם צוטרוי פון אַלע פינאַנץ־קרייזען.

און פון זיין פריהסטער יוגענד אָן האָט דער צוקונפטיגער פילאַנטראָפּ, קעמפער און בעשיצער פון זיין פאָלק, אַרויסגעוויזען זיין צוגעבונדענקייט צו זיין שטאַם און זיין געטריישאַפט צו זיין פאָלקס גלויבען און טראַדיציעס. יעדען פרייטאָג, אָדער ערב יום־טוב, אַפילו גיך ווי די זון האָט זיך גענומען זעצען, האָט ער צוגעשלאָסען זיין געשעפט און זיך נישט גערעכענט מיט די גרויסע געלד־שאַנסען, וואָס דאָס האָט איהם געבראַכט. ער האָט נישט פאַרפעהלט קיין שבת און קיין יום־טוב צו געהן אין שוהל. שבת אַ גאַנצען טאָג האָט מען צו איהם נישט געקענט רעדען פון געלד און מסחר. ער האָט פאַרבראַכט די צייט, אַריינקוקענדיג אין אַ ספר, אָדער שמועסענדיג וועגען יידישע ענינים מיט די עלטערע יודען פון זיין קרייז. ער האָט זיך אינטערעסירט מיט אַלצדינג, וואָס איז אָנגעגאַנגען אין דער יידישער וועלט, יעדע טרויעריגע בשורה וועגען עפּעס אַ צרה און אומגליק ביי די יודען האָט זיין האַרץ געריהרט און זיין רוה געשטערט.

דער נאָמען פון דער פירמע „די ברידער מאָנטעפיאָרע" איז דערווייל וואָס מעהר בעקאַנט געוואָרען איבער דער וועלט. טויזענטער יודען פון פאַרשידענע לענדער האָבען אָנגעהויבען שיקען געלט צו דער פירמע פאַר אַלערליי צדקה צוועקען, ווי צום ביישפּיל, שטיצען די אָרימע אין ארץ־ישראל און פאַר כל המינים אנשטאַלטען. אַנדערע פלעגען שיקען געלט און נישט אָנגעבען פאַר וואָס, נאָר בעטען ביי די ברידער מאָנטעפיאָרע, אַז זיי זאָלען פאַרטיילען דאָס געלט ווי זיי געפעהלט. דער צוטרוי צום נאָמען מאָנטעפיאָרע איז געווען אַזוי גרויס, אַז מ'האָט אַפילו נישט געפאָדערט קיין קבלה אויף דעם געלט.

* * *

אין 1809 ווערט דער יונגער מאָנטעפיאָרע אַ קאַפּיטאַן אין דער ענגלישער אַרמיי. ער איז אינגאַנצען אַלט געווען 25 יאָהר. ענגלאַנד האָט ביז דעם יאָהר 1809 נישט געהאַט קיין בעשטענדיגע לאַנד־אַרמיי, און ערשט אונטער דעם רעזשים פון קעניג דזשאָרדזש דעם דריטען איז אַזאַ מיליטערישע מאַכט אָרגאַניזירט געוואָרען. עס האָבען זיך אָנגעשלאָסען פרייוויליג אַ סך פון די העכסטע אַריסטאָקראַטען, און דער 25־יאָהריגער משה מאָנטעפיאָרע איז געווען איינער פון די ערשטע וואָלונטירען. ער האָט געפיהלט, אַז ער איז שולדיג אָט די פליכט צו דעם לאַנד, וואו יודען האָבען זיך געלעבט פרייער און גליקליכער, ווי אין אַ סך אַנדערע לענדער. אין אַ קורצער צייט האָט ער זיך דערדינט צום אַמט פון קאַפּיטאַן, ער האָט געגעבען פונקט אַזוי ערנסט זיינע פּאַטריאָטישע פליכטען, ווי זיינע יידישע.

און עטליכע יאָהר זענען אַזוי פאַרגאַנגען — די באַנק, די מיליטערישע פליכטען, אַרבייט פאַר יידישע ענינים, שטודירען שפּראַכען; קיין איין מינוט איז ביים יונגען מאָנטעפיאָרע נישט אַוועקגעגאַנגען ליידיג.

און אָט איז געקומען דער גליקליכסטער טאָג אין זיין לעבען — זיין חתונה מיט דער יונגער, שעהנער יהודית, די טאָכטער פון לוי באַרנעט קאָהען. די חתונה האָט איהם געבראַכט פיל גליק, ווייל ער האָט געפונען אין זיין פרוי אַן אידעאַלע לעבענס־בעגלייטערין. זי איז געווען בעשאָנקען מיט זעלטענע מעלות. און געטיילט מיט איהר מאַן אַלע זיינע חלומות און טעטיגקייטען, און האָט איהם בעגלייט אויף אַלע זיינע רייזעס, וואָס ער האָט שפּעטער אונטערגענומען אין די אינטערעסען פון זיין פאָלק. זי האָט געשטאַרקט זיינע הענד און געגעבען איהם מוט אין יעדען קריטישען מאָמענט. און פונקט ווי איהר מאַן, האָט אויך יהודית פאַרמאָגט אַ האַרץ פול מיט ליבע און איבערגעגעבענקייט צו איהר פאָלק, מיט האַרציגער געטריישאַפט צו די טראַדיציעס פון איהר פאָלק.

יהודית מאָנטעפיאָרע האָט איינגעזאַפּט אין זיך אָט די איינגענשאַפטען פון איהר פריהסטער יוגענד אָן. זי האָט געשטאַמט פון אַ יחוס'דיגער פאַמיליע. איהר פאָטער איז געווען אַ רייכער סוחר אין אַמסטערדאַם, וואָס האָט צוליב געשעפט זיך אַריבערגעקליבען קיין לאָנדאָן. ער איז געוואָרען מיט דער צייט איינער פון די רייכסטע און אָנגעזעהענסטע יודען אין ענגלאַנד. לוי קאָהען איז געווען אַ פרומער, געטרייער יוד און אַ גרויסער בעל־צדקה, און די טירען פון זיין רייכע הויז אין לאָנדאָן זענען געווען אָפען פאַר יעדען אָרימען און נויטבעדערפטיגען.

זיין ערשטע פרוי, וואָס האָט געשטאַמט פון אַן אָנגעזעהענער פאַמיליע דימענטשלייפער, איז געשטאָרבען יונגערהייט, זי האָט איהם געלאָזען דריי קינדער, צוויי זיהן און איין טאָכטער. זיי האָבען דערנאָך חתונה געהאַט אין בעריהמטע יידישע משפּחות. איינער פון די זיהן, יצחק, איז דערנאָך געוואָרען אַן אייגעם ביי באַראָן מאיר ראָטשילד; אַ צווייטע טאָכטער איז געוואָרען די פרוי פון דעם גרינדער פון דעם ראָטשילד־הויז אין לאָנדאָן.

לוי קאָהען האָט דערנאָך געהייראַט מיט זיין פרוי'ס שוועסטער, לידיא, מיט וועלכער ער האָט געהאַט פינף טעכטער, די צווייטע פון די טעכטער איז געווען יהודית, וואָס איז דערנאָך געוואָרען די פרוי פון משה מאָנטעפיאָרע.

יהודית האָט נאָך אַלס קינד זיך אויסגעצייכנט מיט אויסערגעוועהנליכע מעלות. זי האָט אַרויסגעוויזען גרויסע פעהיגקייטען אין לערנען און האָט געקענט עטליכע שפּראַכען. זי האָט אויך געלערנט העברעאיש. זי האָט אַרויסגעוויזען טאַלאַנט אַלס פּיאַנאָ־שפּילערין און זינגערין און דערצו איז זי דערצויגען געוואָרען אין אַ פרומען גייסט און האָט זיך אויפגעפיהרט אין עכטען יידישען וועג.

(ווייטער מאָרגען)

א קויל איז בויך

האט בעקומען אַן׳ארבייטער אַ צוליב אונפאָרזיכטיקייט

(2) אַ שרעקליכער פאַרפאַל האָט עהערנעכטען נאָכמיטאָג פּאַסירט אויף ריבנאַ 15, צום אַרבייטער נאַגושעווסקי איז געקומען זיין בעקאַנטער קאַזשימיעזש פּיאַסעצקי.

נאַגושעווסקי איז נישט געווען אינדערהיים און פּיאַסעצקי האָט זיך אונטערהאַלטען מיט דער פרוי נ. פּיאַסעצקי האָט איהר געוויזען אַ נייעם רעוואָלווער, וועלכען ער האָט גאָר וואָס געקויפט. מאַניפּולירענדיג מיט׳ן געוועהר האָט דער רעוואָלווער פּלוצלינג אויסגעשאָסען און די קויל האָט געטראָפען דער פרוי אין בויך. אין אַ גסיסה־צושטאַנד האָט מען די פרוי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל. פּיאַסעצקי איז אַרעסטירט געוואָרען. דעם רעוואָלווער האָט ער געהאַט אָהן אַן׳ערלויבניש.

די פּויערטע וואלט געמאכט א זעהר גוט געשעפט

אַנשטאָט אַ האַלב מעטער סחורה האט מען איהר איינגעפּאַקט 2,400 זלאָטעס

(2) די וואַיעוואָדזקי פּאָליציי האָט נעכטען בעקומען אַ ידיעה וועגען אַ טראַגי־קאָמישער האַנדעלס־טראַנזאַקציע אין אַ מאַנופאַקטור - געשעפט אין טאָמאַשאָוו.

עהערנעכטען איז אין שניט־געוועלב פון שמואל בענטשקאָווסקי אריינגעקומען אַ פּויערטע און געקויפט אַ האַלב מעטער בּאַרכאַן, די פּויערטע האָט בעצאָהלט פאַר דער קניה, די פרוי בענטשקאָווסקאַ האָט איהר איינגעפּאַקט די סחורה און דער ענין איז געווען ערלעדיגט, ערשט אין עטליכע מינוט אַרום האָט די פרוי בענטשקאָווסקאַ בעמערקט, אַז איהר פעהלט אַ סומע פון 2,400 זלאָטיס, וועלכע זי האָט געהאַט צוגעגרייט צו צאָהלען אַ חוב. ווען דאָס זוכען האָט נישט געגעבען קיין רעזולטאַט האָט מען זיך משער געווען, אַז ס׳איז מעגליך, אַז מיט׳ן האַלבען מעטער באַר־כאַן, וועלכע די פּויערטע האָט געקויפט האָט מען מיטגעפּאַקט די 2,400 זלאָטיס, וועלכע זענען געלעגען אין אַ פּאַפּיר אויף דער פּאָליצע מיט סחורה.

בענטשקאָווסקי האָט מיטגעטיילט דער פּאָליציי און נאָך אַ האַלבען טאָג זוכען האָט מען די פּויערטע געפינען, דאָס איז געווען קאַטאַזשינאַ ביעלניאַק פון דאָרף מראָקי, דאָס געלד האָט מען ביי איהר אָפּגענומען.

DR. MED. H. LUBICZ

פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקה.

צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32

עמפּפאַנגס־שעה׳ן 8—10, 12—2, און 5—8 אָוועגד

זונטאָג און יום־טוב פון 9—11 בייטאָג.

און יו״ט 9—1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרט־זאַל

שיסעריי אויף דער גאס

4 פערזאָן פערוואונדעט, איינער שווער

(2) עהערנעכטען ביינאַכט איז אויף עק פראַנציסקאַנסקאַ און טאַקאַזשעווסקאַ געקומען צו אַ געשעג צווישען 4 שיכורים, ווען אַלע זענען שוין געווען צוקיילט און צובייליט, האָט איינער פון זיי אַרויסגעכאַפּט אַ רעוואָלווער און אָנגעהויבען צו שיסען אויף רעכטס און לינקס. די שאָסען האָבען אַלאַרמירט די פּאָליציי, וועלכע האָט אָנקומענדיג אויפ׳ן אָרט געטראָפען אַלע 4 פערוואונדעטע, 3 פון זיי האָבען געהאַט נישט קיין שווערע וואונדען, בלויז איינער אַ געוויסער דזשענטאַרסקי האָט בעקומען אַ קויל אין די פּלייצעס און זיין צושטאַנד איז אַ געפעהרליכער, ער איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל. די איבעריגע 3 רוצחים זענען אַרעסטירט געוואָרען.

לעצטע 4 גאסטשפּילען פון אידא קאמינסקא

אין „ראַזמאַיטאָשטשי״־טעאַטער ווערען געגעבען די לעצטע 4 געזעגענונגס־פאָרשטעלונגען פון דער קינסטלערין אידא קאַמינסקאַ.

היינט מאָנטאָג ווערט געשפּילט צום לעצטען מאָל די שפּאַנענדע פּיעסע „אַ דאַנק פון קינדער״ מיט אידא קאַמינסקאַ אין דער הויפּט־ראָל. די דאָזיגע פּיעסע איז יעדעס מאָל געשפּילט געוואָרען מיט ערפאָלג.

גרויסע הכבוד ווערען געמאַכט צו אידאַ קאַמינסקאַ׳ס פייערליכען אַפּשידס - אָוועגד, וועלכער קומט פאָר דאָנערשטאָג דעם 15־טען נאָוועמבער.

„זאל לעבען עמך!״ ביי דער „יודישער באנדע״

ווי ס׳איז געווען פאָראויסצוזעהן, האָט דאָס נייע אויפגעפיהרטע רעוו־פּראָגראַם אין טעאַטער „פילהאַרמאָניע״ ביי דער „יודישער באַנדע״ געשלאָגען דעם רעקאָרד ביים היגען טעאַטער־עולם, די שלאָגער נומערן פון פּראָגראַם „זאָל לעבען עמך״! מוזען פיל מאָל דורך די „באַנדע״־אַרטיסטען ביסירט ווערען. היינט ווערט ווייטער געשפּילט דאָס אין לאָדז שטאַרק אויסגענומענע פּראָגראַם „זאָל לעבען עמך״! ביי פּרייזען רעדוצירטע.

שוין אין די אַלטע צייטען איז דורך לעהרע פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז צוקער גיט צו קראַפט, שטאַרקט די בלוט־צירקולאַציע און ווירקט בערוהיגענד אויפ׳ן נערווען־סיסטעם, ער איז אויך אַן׳אומשעצבאַר מיטעל צו פערשטאַרקען דעם אָרגאַניזם, דער פאַקט דאַרף בעווייגען יעדען איינציגען צו בענוצען אָפט דאָס געברויכען צוקער אין יעדער הינזיכט.

צו דעם אַלעם איז הויפּטזעכליך ענטשפּרעכענד ד״ר עטקערס בוויניען־פּראַשעק פון וועלכען מיט דער הילף פון מילך, פּוטער און צוקער קען מען צוגרייטען זעהר ליכט אַ פּרעכטיגען פּודינג, איינעם פון די ביליגסטע און בעסטע דעסערן.

קורט קאטש אין „סערזשאַנט גרישא״

אין „ראַזמאַיטאָשטשי״־טעאַטער קומען שוין פאַר אינטענסיווע פּאָרבערייטונגען צו קורט קאַטש׳ס ערשטען אויפטריט, וועלכער קומט פאָר פרייטאָג ד. 16. נאָוועמבער.

אונטער דער רעזשי פון דעם דאָזיגען יודיש־דייטשען בערימטען שוישפּילער ווערען שוין געמאַכט פּראָבען צו דער אויפפיהרונג פון אַרנאָלד צוויג׳ס וועלט־בעקאַנטע פּיעסע „סערזשאַנט גרישאַ״ אין וועלכער קורט קאַטש שפּילט די הויפּט־ראָלע.

נאָך די פּרעכטיגע ערפאָלגען, וואָס עס האָבען דערגרייכט די פילמען „סעניגין קריסטינאַ״, „יעקאַטערינאַ די גרויסע״, „די ליבע פון טאַרזשאַן״ „דער גבור איז קייטען״ — היינט פּרעזענטירען מיר דעם גרויסען סופּער־פילם, די יובילי־פּראָדוקציע פון Metro-Goldwyn Meyer

„VIVA VILLA"

דראַמע פון גרעסטען אַוואַנטוריסט פון דער וועלט. — אין די הויפּט־ראָלען:

WALLACE BEERY, FAY WRAY, KATARZYNA MILLE, JÓZEF SCHILDKRAUT

אויסער׳ן פּראָגראַם: קלאַנג־צוגאַבע פון FOX און די אַקטואַליטעטען פון P.A.T.

דער זאַל איז שטאַרק געהייצט און מעכאַניש ווענטילירט.

אָנהויב פון די סעאַנסען 4.30, 6.30, 8.30 און 10.15 אָוונט, שבת און זונטאָג — 12.30 בייטאָג!

קלאַנג־קינאָ CAPITOL זאַוואַדזקאַ 16

Dr. med. **Leon Familier**

אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען האָט זיך איבערגעצויגען אויף 6.שערפּיען 37 (בענעדיקטאַ)

נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

Dr. Jakób Handzel

ספּעציאַליסט אין אָרטאָפּעדיע (קראַנקהייטען פון ביינער און געלענקען, אַרטרעטיזם)

Sienkiewicza 20, tel. 141-41

נעמט אָן פון 4—6 נאָכמ.

Dr. med. **S. LIEBESKIND**

Akuszer-Ginekolog przeprowadził się na ul. Andrzeja 2, tel. 216-66 przyjmuje od 4-6.

Dr. med. **Z. DATYNER**

אוראָלאָג

ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין־קראַנקהייטען

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אָן פון 2—3 און פון 6—8 אָוו.

קליינע אנאנסען

1 זלאָטי אַנ׳אָנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

Unieważniam zaginiony weksel z wystawienia M. Waksmana, ul. Al. Koszciuszki 37, na zlecenie S. Pittel, na sumę zł. 50.— pł. 17 listopada 1934 r.

פריינע פאסטענס

עס ווערט געברויכט אַ נייהערין צו סוויטערס, ווי אויך אַ וויקאַנטשאַרקע. — מעלדען זיך פּאָדזשעמסנאַ 7, וו. 31.

ראקאלען

אַ לופטיג ריין צימער צו שלאָפען פאַר 1—2 אָנשטענדיגע פּערזאָנען, עס קען זיין אויך צו אַרבייטען. צו ווענדען זיך פּאָדזשעטשנאַ (יודישע גאַס) 7, וו. 32.

אַן׳אָרט צו שלאָפען פאַר 2 מיידלעך, קען זיין מיט אַ מאַשין צו דער אַרבייט. צעגעלניאַנאַ 35, באָרנשטיין.

פערשידענעס

קליינע שלאָסעריי־נאַפּראַוועס און שווייסונגען ביליג ביי רעדער, קאָנסטאַנטינער 11/13, רוג זאַכאָדניאַ.

קיין ארץ־ישראל! גענויע און מאָסנעבענדע אינפאָרמאַציעס קען מען בעקומען קילינסקיעגאָ 21, וו. 4, פראָנט, 1. שטאָק פון 5—6 נאָכמ.

אַ רונד־זשאַקאַרד־מאַשין (שובערט און זאַלדער) אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. אָראַנאָוויטש אָדער בראָטמאַן, נאַוואָמיעסקאַ 29. 4922

צו פערקויפען אַ 7־ער סוויטער־מאַשין אַן׳אויסלענדישע אין נייעם צושטאַנד. פּילסודסקיעגאָ 33, וו. 45.

צו פערקויפען אַ 12־ער שטריקמאַשין איינגאַנצען ניי ביליג. צו ערפאַהרען ציגעל־גאַס 18, וו. 17.

ענטשולדיגונג.

איך בעט ענטשולדיגונג ביי ה׳ מרדכי אבראַמאָוויטש (וואָלטשאַנסקאַ 67) פאַר די בעליידיגונג, וואָס איז פאָרגעקומען מוצש״ק, ד. 10 נאָוו. 1934, אין לאָקאַל פון פליישער־צעך, פּיעטריקאָווער 24, און פערזיכער, דאָס אַזעלכעס וועט מעהר נישט פאָרקומען.

פישעל זאַלצענשטעג, פּילסודסקיעגאָ 31

לעטשניצע

פאַר ווענעריש קראַנקע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1 טעל. 122-73

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוועגד.

ווענעריש־קראַנקע, מענער־שוואַכע און הויט־קראַנקהייטען

אַנאַליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס־סטאַנציע איז טעטיג א גאַנצען מעת לעת

פאַר טרויען אַ ספּעציעלער ווארטע־זאַל

אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. **S. Kantor**

ספּעציאַליסט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען (סיפיליס און טריפּער), הײלט מענער־שוואַכע ראַדיקאַל

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און פון 4—9 אָוו., זונטאָג און יום־טוב פון 8—2 נאָכמ.

פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען.

Dr. med. **R. Zalcwasser**

כירורג

ציגעל־גאָס 19 טעל. 125-17

נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—6 נאָכמ.

צאָהן־אַרצט

ס. וואַטניצקאַ

האָט זיך איבערגעצויגען אויף נאַפּיורקאָווסקאַ 65

לעטשניצע־פּרייזען.

ברוך־קראַנקע!!!

J. Rapaport

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל־אַנשטאַלט אין לאָדז, פון דעם אין גאַנץ פּוילן בעריהמטען ספּעציאַליסט אָרטאָפּעד דיר. י. ראַפּאַפּאָרט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאָהר און איז געוואָרען אָנערקענט פון פיל בעוואוסטע פּראָפעסאָרען.

ברוך־ליידענדע! ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע גומי־הייל־באַנדאַזשען פון מיין אָרטאָפּעד. הייל־אַנשטאַלט בעזייטיגען אָהן שום אָפּעראַציע, ראַדיקאַל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאָלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערטע פערדערנע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספּעציעלע אָרטאָפּעד. הייל־באַנדאַזשען פאַר צו ריקגעקומענע ברוכען נאָך אָפּעראַציעס, ווי אויך ספּעציעלע אונדערזיידענע צוגעפּאַסטע אָרטאָפּעד. בויך־באַנדאַזשען געגען אַראָפּלאָזען זיך פון מאָגען און קישקעס.

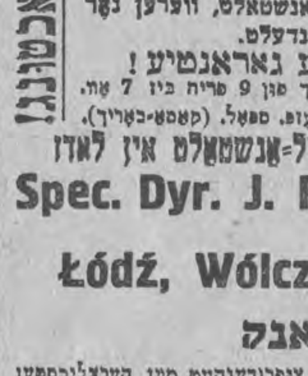

פאַר קאַליקעס, הויקערס און אַלערערט פעהלער פון גוף!

אין מיין אָרטאָפּעד. הייל־אַנשטאַלט ווערען אויסגעאַרבייטעט די הייל־באַנדאַזשען און פיל פּראָפעסאָרען אָנערקענטע מאָדערנע ספּעצ. אָרטאָפּעד. הייל־גאָרסעטען פאַר פערקריממונג פון רוקען־ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין־שווינדזוכט, ליימונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און דערוואַקסענע קינסטליכע הענד (פּראָטעזען) און פיס, ווי אויך די פּראַקטישע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען פאַר שמערצליכע פלאַטפיס לויט גיפּס־מאָדעל.

אכטונג! אלע קראַנקע אין מיין אָרטאָפּעד. הייל־אַנשטאַלט, ווערען נאָר פון מיר פּערזענליך בעהאַנדעלט. אכטונג!

30 יעהריגע פּראַקטיק. פולע גאַראַנטיע!

ערמעסיגטע פּרייזען! עמפּפאַנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוו. עס ווערען אויך אָנגענומען מיטגלידער פון אובעזפּ. ספּאָל. (קאַסאַ־כאָריך).

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל־אַנשטאַלט אין לאָדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאנק

הערמיט דריק איך אויס עפענטליך מיט גרויס צופרידענהייט מיין הערצליכסטען דאַנק דעם בעריהמטען ספּעציאַליסט פאַר ברוך־קראַנקהייטען דיר. י. ראַפּאַפּאָרט, פון דער ערשטער און איינציגער אָרטאָפּעד. הייל־אַנשטאַלט אין לאָדז וואָלטשאַנסקאַ 10, דערפאַר וואָס ער האָט מיר געראַטעוועט פון פיל גרויסע ברוך־שמערצען, איך האָב אַ סך יאָהרען געליטען פון מיין יעהר שווערען פערעלטערטען ברוך, וואָס קיין שום פּאַס האָט מיר נישט געקאָנט צוריקהאַלטען, הענט אַ דאַנק זיין מיר פערלעגען אויסגעצייכנעטען אָרטאָפּעד. הייל־באַנדאַזש, האָט ער מיר באמת אַ וואונדער בעוויזען, איך פיהל מיך אויסגעצייכנעט גוט און בין פעהיג צו יעדער אַרבייט.

(—) יוסף ברוך לאַזינגער.

לאָדז, וואָלבאָרסקאַ 26.

1/6 1944

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.